

Kenniscentrum
Psychologie en Economisch Gedrag

Wat maakt de bacheloropleiding Psychologie aan de Universiteit Leiden waardevol? Inzichten van studenten

Focusgroepen en vragenlijstonderzoek

Vera Hilgevoord, Gert-Jan Lelieveld & Wilco van Dijk
Mei 2026

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door het Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag (KCPEG) van de Universiteit Leiden, in opdracht van de Faculteit der Sociale Wetenschappen (FSW).

Team

Het KCPEG-projectteam bestond uit:

- Vera Hilgevoord, MSc – Medior Onderzoeker en Adviseur, Projectleider
- Dr. Gert-Jan Lelieveld – Senior onderzoeker en Adviseur, Universitair hoofddocent
- Prof. dr. Wilco van Dijk – Directeur, Hoogleraar Psychologie

Het FSW-projectteam bestond uit:

- Linde van der Wel, MSc – Marketing- en Eventmanager
- Mila van Leeuwen, MSc – Medewerker Marketing en Communicatie

Contact

Heeft u vragen of opmerkingen over dit onderzoek? Neem dan contact op met het Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag via email: kcpeg@fsw.leidenuniv.nl.

Inhoudsopgave

Colofon	1
Samenvatting.....	3
Achtergrond onderzoek.....	5
Studie 1 - Focusgroepen.....	6
Methode.....	6
Resultaten.....	8
Conclusie	15
Studie 2 - Vragenlijst.....	16
Methode.....	16
Resultaten.....	19
Conclusie	28
Bijlage 1 – Gespreksleidraad focusgroepen	29
Bijlage 2 – Vragenlijst	34
Bijlage 3 – Antwoorden openvraag: “Wat vind je waardevol aan de bachelor Psychologie in Leiden”	43
Bijlage 4 – Antwoorden openvraag: “Als ik jou was zou ik voor Psychologie in Leiden kiezen, omdat...” .	47

Samenvatting

Dit onderzoek richtte zich op ouderejaars bachelorstudenten en masterstudenten die de bacheloropleiding Psychologie in Leiden hebben afgerond. Via twee focusgroepen (studie 1) en een online vragenlijst (studie 2) is onderzocht welke elementen van de opleiding zij als waardevol ervaren en welke verbeterpunten zij zien. De twee studies bieden een rijk en consistent beeld van hoe ouderejaarsstudenten de bacheloropleiding Psychologie in Leiden ervaren en vullen elkaar aan: de focusgroepen geven diepgang en nuance, terwijl de vragenlijst de patronen onder een grotere groep studenten bevestigt en kwantificeert.

Brede en flexibele opleiding als kernkwaliteit

In beide studies komt naar voren dat studenten de brede opzet van de opleiding en de ruime keuzevrijheid als een van de grootste sterke punten zien. De mogelijkheid om in het eerste jaar breed te oriënteren en pas later te specialiseren wordt breed gewaardeerd. Dit sluit aan bij de hoge scores in de vragenlijst op items over inhoud en opzet van de opleiding.

Kwalitatief sterk onderwijs en betrokken docenten

Zowel in de focusgroepen als in de vragenlijst worden de kwaliteit van het onderwijs, de betrokkenheid van docenten en de wetenschappelijke basis van de opleiding sterk benadrukt. Studenten waarderen de deskundigheid van docenten, de interactie in werkgroepen en de aandacht voor academische vaardigheden. De veilige en inclusieve leeromgeving wordt eveneens positief beoordeeld.

Ontwikkeling van vaardigheden en goede voorbereiding op masterspecialisatie

Studenten ervaren dat de opleiding hen goed ondersteunt in hun academische en persoonlijke ontwikkeling. Kritisch denken, academische groei en persoonlijke ontwikkeling worden in de focusgroepen concreet benoemd als waardevolle opbrengsten van de opleiding en scoren ook hoog in de vragenlijst. Beide studies laten zien dat studenten zich goed voorbereid voelen op een masteropleiding. De aansluiting van specialisatievakken op masterprogramma's wordt positief beoordeeld.

Werkbare studielast en fijne leeromgeving

De studielast wordt als goed haalbaar ervaren en goed te combineren met andere activiteiten. Studenten voelen zich verbonden met hun medestudenten en ervaren samenwerking als waardevol. De sociale en academische omgeving wordt als toegankelijk en ondersteunend gezien.

Leiden als aantrekkelijke studentenstad

Zowel in de focusgroepen als in de vragenlijst speelt de stad Leiden een belangrijke rol in de aantrekkingskracht van de opleiding. Studenten waarderen de kleinschaligheid, sfeer en bereikbaarheid

van de stad. De goede reputatie van de Universiteit Leiden versterkt dit beeld. De rol van studentenverenigingen komt in beide studies minder duidelijk naar voren in de keuze voor de opleiding.

Goed imago en herhaalkeuze

Studenten zien de opleiding als wetenschappelijk, breed en goed gepositioneerd binnen het universitaire landschap. De vragenlijst laat zien dat de meerderheid van de studenten opnieuw voor de Leidse bacheloropleiding zou kiezen — een sterke indicatie van algemene tevredenheid.

Online zichtbaarheid en promotie

De studenten gaven aan dat de online zichtbaarheid en promotie van de opleiding nog sterker en authentieker kunnen. Er wordt weinig gebruik gemaakt van sociale media en de huidige promotie is bovendien sterk gericht op internationale studenten en nauwelijks in het Nederlands.

Overkoepelende conclusie

Gezamenlijk laten beide studies zien dat de bacheloropleiding Psychologie in Leiden wordt ervaren als een brede en kwalitatief sterke opleiding, in een aantrekkelijke studentenstad. Studenten waarderen vooral de inhoudelijke breedte, de keuzevrijheid, de deskundige docenten en de veilige leeromgeving. Tegelijkertijd zijn er duidelijke verbeterpunten, vooral op het gebied van praktijkervaring, arbeidsmarktvoorbereiding en heldere communicatie over vervolgmogelijkheden. Ondanks deze aandachtspunten is de tevredenheid in het algemeen hoog, en zouden de meeste studenten opnieuw voor de Leidse bacheloropleiding kiezen.

Achtergrond onderzoek

De bacheloropleiding Psychologie van de Universiteit Leiden staat voor de uitdaging om haar instroom van circa 600 studenten per jaar te behouden in een snel veranderende onderwijscontext. Toenemende concurrentie tussen universiteiten, veranderende verwachtingen van studiekeizers en mogelijke budgettaire beperkingen maken het noodzakelijk om de opleiding scherper en onderscheidender te positioneren.

Om hiertoe te komen, is inzicht nodig in hoe de bacheloropleiding daadwerkelijk wordt ervaren door studenten zelf. In dit kader richt het voorliggende onderzoek zich op ouderejaarsstudenten: tweede- en derdejaars bachelorstudenten en masterstudenten die de bacheloropleiding Psychologie in Leiden hebben afgerond. Zij beschikken over waardevolle ervaringskennis en kunnen reflecteren op de opleiding in relatie tot hun oorspronkelijke verwachtingen en motivatie.

De centrale onderzoeksvraag luidt: *Welke elementen van de bacheloropleiding Psychologie in Leiden ervaren ouderejaarsstudenten als waardevol?* Deze inzichten vormen een belangrijke basis voor het aanscherpen van de positionering en het versterken van de communicatie richting toekomstige studenten.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd door het Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag, onderdeel van de sectie Sociale, Economische en Organisationspsychologie van de Universiteit Leiden.

Het huidige onderzoek

In huidig onderzoek wordt gebruikgemaakt van een gecombineerde onderzoeksopzet bestaande uit twee focusgroepen (Studie 1) en een online vragenlijst (Studie 2). De focusgroepen bieden diepgaande inzichten en dienen ook als input voor de ontwikkeling van de vragenlijst. De vragenlijst maakt het vervolgens mogelijk om deze inzichten breder te toetsen en te kwantificeren. Door deze combinatie van methoden ontstaat zowel diepgang als breedte in de resultaten, wat bijdraagt aan een robuuste onderbouwing van de toekomstige positionering van de opleiding.

We bespreken eerst de methode, inzichten en conclusies van de focusgroepen, gevolgd door die van de vragenlijst. In de samenvatting formuleren we de belangrijkste inzichten en een overkoepelende conclusie op basis van beide studies.

Studie 1 - Focusgroepen

Methode

Deelnemende studenten

Op 26 februari en 5 maart 2026 hebben we de focusgroepen georganiseerd in sessies van 2 uur. De focusgroepen werden gehouden in het Agoragebouw. Studenten werden geworven door flyers uit te delen in het Agoragebouw, door een digitale flyer te vertonen op de schermen in het gebouw, te delen in whatsapp groepen van studenten, op Brightspace en op sociale media, en door studenten direct aan te spreken in werkgroepen en in het Agoragebouw.

De eerste focusgroep bestond uit vijf vrouwelijke tweedejaars bachelorstudenten. De tweede focusgroep bestond uit vier masterstudenten (een man, drie vrouwen) waarvan een student uit de masterspecialisatie Child and Adolescent Psychology, een student uit de masterspecialisatie Applied Cognitive Psychology, en twee studenten uit de research masterspecialisatie Social and Economic Psychology. Er was ook een derde focusgroep gepland met derdejaars bachelorstudenten, maar deze is niet uitgevoerd omdat er niet voldoende studenten konden worden geworven.

Procedure

Bij aankomst namen de studenten plaats aan een lange tafel met een beeldscherm. Op het scherm was een PowerPoint-presentatie te zien waarop de vragen stonden die we aan de deelnemende studenten stelden. De gesprekken waren semigestructureerd: beide focusgroepen kregen dezelfde vragen in dezelfde volgorde, met ruimte om door te vragen op relevante onderwerpen die tijdens het gesprek opkwamen.

Het gesprek begon met een kennismaking. Als gespreksstarter konden de studenten kiezen uit verschillende combinaties van waarden die zij belangrijk vinden, en zich aan de hand hiervan voorstellen. Daarna behandelden we de volgende onderwerpen: 1) beïnvloeders studiekeuze, 2) motieven en barrières, 3) het toekomstperspectief na de opleiding, 4) het imago en de positionering van de opleiding, en ten slotte 5) konden studenten aangeven wat ze nog belangrijk vonden maar niet ter sprake was gekomen in het gesprek (voor een overzicht van de gespreksleidraad zie Bijlage 1).

1. Beïnvloeders van de studiekeuze

We schetsten eerst de volgende situatie: *“Een paar jaar geleden was je middelbare scholier en stond je voor de keuze welke studie je wilde gaan doen. Denk terug aan de periode waarin je met je studiekeuze bezig was.”* Daarna noteerden de studenten in stilte op post-its welke momenten of gebeurtenissen voor hen doorslaggevend waren. Vervolgens bespraken we deze in groepsverband, waarbij studenten op elkaar konden reageren. Wanneer antwoorden weinig onderbouwing hadden, vroegen we door naar het waarom en vroegen we om concrete voorbeelden.

2. Motieven en barrières

Om de motieven uit te vragen stelden we de volgende vraag: *“Jullie zijn nu een tijdje/aantal jaar bezig met de opleiding Psychologie in Leiden. Welke elementen van de opleiding Psychologie in Leiden vind je waardevol?”*. Voor de barrières stelden we de vraag: *“Welke elementen van de opleiding Psychologie in Leiden staan je minder aan? Zijn er zorgen of twijfels die je bij de opleiding hebt?”*. De studenten schreven hun antwoorden weer in stilte op post-its. Daarna volgden zowel een groepsgesprek over de motieven als over de barrières, waarin we bespraken of anderen dit herkenden. We stelden vervolgvragen om te achterhalen waarom deze elementen waardevol waren of juist minder aanspraken, en vroegen om concrete voorbeelden uit de opleiding. Ten slotte vroegen we studenten bij de motieven en barrières ook nog om stickers te plakken bij de motieven en barrières die ze het meest belangrijk vonden.

3. Toekomstperspectief

Na een pauze van 10-15 minuten vroegen we studenten naar hun toekomstperspectief. We vroegen hen *“Als je kijkt naar jouw toekomst na deze opleiding: welk beeld heb je daar nu bij, en welke momenten of ervaringen binnen de opleiding hebben dat beeld het meest beïnvloed?”*. Nadat ze hun antwoorden op post-its hadden geschreven, volgde opnieuw een groepsgesprek. We vroegen daarbij vooral door op welke onderdelen van de opleiding (zoals werkgroepen of bijeenkomsten) hen voorbereidden op een masteropleiding of de arbeidsmarkt.

4. Imago en positionering

Vervolgens stelden we de vraag over het imago en de positionering van de opleiding: *“Je hebt voor Psychologie in Leiden gekozen, maar je hebt vast ook andere opleidingen en universiteiten overwogen. Wat onderscheidt Psychologie in Leiden ten opzichte van andere psychologieopleidingen in Nederland?”*. Nadat ze hun antwoorden op post-its hadden geschreven, startte weer een groepsgesprek. We vroegen hier vooral door op wat ze onderscheidend vonden aan de opleiding Psychologie in Leiden en wat aantrekkelijker was bij andere opleidingen. Vervolgens vroegen we de studenten wat ze zouden aanraden aan toekomstige studiekeizers: *“Stel je nichtje/buurjongen overweegt om Psychologie in Leiden te studeren. Diegene twijfelt en jij wilt diegene overtuigen. Maak de volgende stelling af: “Als ik jou was zou ik voor Psychologie in Leiden kiezen, omdat...”*. Studenten schreven hun antwoorden weer op de post-its.

5. Onderwerpen die niet ter sprake waren gekomen

Ten slotte vroegen we: *“Zijn er nog elementen die we niet hebben uitgevraagd, waarvan jij denkt dat deze wél relevant zijn bij de werving van nieuwe studenten voor de opleiding Psychologie in Leiden?”*. Studenten hoefden hiervoor niets op post-its te schrijven en konden hun punten direct inbrengen. We waren hier vooral geïnteresseerd in of er nog elementen waren die we niet hadden behandeld, maar ze wel actief aanbevelen, welke aspecten duidelijker gecommuniceerd moesten worden, en welke misverstanden zij dachten dat er onder aankomende studenten bestaan.

Voordat we afsloten, werden de studenten bedankt voor hun deelname en werd hen uitgelegd dat ze allemaal een VVV-bon zouden ontvangen van 20 euro voor hun deelname.

Resultaten

Voor dit onderzoek zijn twee focusgroepen gehouden met ouderejaarsstudenten Psychologie aan de Universiteit Leiden. In beide focusgroepen stonden dezelfde thema's centraal. Hieronder worden de resultaten per thema samengevat, waarbij de perspectieven van beide groepen zijn geïntegreerd.

1. Beïnvloeders van de studiekeuze

De studenten zijn via uiteenlopende wegen bij de keuze voor Psychologie in Leiden terechtgekomen. Zowel persoonlijke interesses, de sociale omgeving als praktische overwegingen speelden daarin een rol. Hoewel de thema's in beide groepen sterk overlaptten, brachten de masterstudenten ook nieuwe nuances in.

Persoonlijke interesse en intrinsieke motivatie

In beide focusgroepen stond een persoonlijke fascinatie voor menselijk gedrag centraal als vertrekpunt voor de studiekeuze. Bachelorstudenten noemden interesse in de pathologie van het mentale welzijn, het willen begrijpen waarom mensen doen wat ze doen, en de wens om anderen te helpen. Masterstudenten herkenden dit: ook zij werden gedreven door interesse in menselijk gedrag en de wens om mensen te helpen. Al wilden sommigen aanvankelijk arts worden en kozen uiteindelijk voor psychologie als 'mooi alternatief'. Opvallend is dat meerdere masterstudenten aangaven dat hun interessegebied tijdens de bacheloropleiding verschoof: zo raakte een student die eerst niet geïnteresseerd was in klinische psychologie daar gaandeweg enthousiast over, terwijl een ander oorspronkelijk militair psycholoog wilde worden. De breedte van de opleiding maakte deze verschuivingen mogelijk en opende tegelijkertijd interesse in gebieden binnen de psychologie waarvan ze niet wisten dat ze bestonden.

“Ik had altijd al een fascinatie voor menselijk gedrag.”

Sociale omgeving en ervaringsdeskundigen

In beide groepen bleek de directe sociale omgeving een belangrijke rol te spelen. Bachelorstudenten werden beïnvloed door familie, vrienden of bekenden die zeiden dat psychologie bij hen paste, of die al psychologie studeerden en bereid waren hun ervaringen te delen. Informeel contact – zoals met een buurmeisje meegaan naar een college – werd als authentieker en waardevoller ervaren dan formele informatiebijeenkomsten. Masterstudenten noemden vergelijkbare ervaringen: contacten in hun omgeving (waaronder ouders werkzaam in onderzoek) beïnvloedden hun keuze voor de opleiding of voor een bepaalde richting daarbinnen.

Formele informatiekanalen

Open dagen en meeloopdagen werden door studenten uit beide groepen bezocht en over het algemeen positief gewaardeerd, al werden ze soms als 'gemaakt' of oppervlakkig ervaren. Wat opviel, was dat concrete, inhoudelijke ervaringen op open dagen – zoals een indrukwekkende presentatie in de

Pieterskerk of een meeloopdag waarbij kinderpsychologie op een verrassend boeiende manier werd gepresenteerd – een blijvende indruk achterlieten. De website van de Universiteit Leiden werd in beide groepen positief beoordeeld: overzichtelijk, up-to-date en helderder dan die van andere universiteiten. YouTube-video's van oud-studenten werden door bachelorstudenten ook als nuttig ervaren. Sociale media werden echter nauwelijks actief meegenomen bij de studiekeuze voor de masterstudenten: meerdere masterstudenten gaven aan laat of helemaal niet te hebben geweten dat de opleiding sociale media gebruikte. De kanalen worden wel gebruikt door de studenten, maar dat de universiteit daar actief op is, wisten ze niet. De website www.studiekeuze123.nl werd bovendien als erg behulpzaam gevonden, niet alleen voor de studie, maar ook aan welke universiteit.

“Het is erg belangrijk om enthousiaste mensen op de open dagen te laten presenteren.”

2. Motieven en barrières

In beide focusgroepen is studenten gevraagd wat ze waardevol vinden aan de opleiding en wat ze als minder positief ervaren. De inzichten van bachelor- en masterstudenten versterken elkaar op veel punten, maar masterstudenten blikken ook terug op de volledige bacheloropleiding en plaatsen sommige ervaringen in een breder perspectief.

Motieven: wat studenten waardevol vinden

Breedte en keuzevrijheid

De brede opzet van de opleiding werd in beide focusgroepen als een van de sterkste kwaliteiten gezien. Studenten gaven met stickers aan dit één van de meest sterke punten te vinden. Studenten waarden dat ze in het eerste jaar breed kunnen oriënteren en pas later hoeven te specialiseren. Masterstudenten voegden hieraan toe dat deze breedte hen in staat stelde een richting te ontdekken die ze aanvankelijk niet hadden verwacht. De ruime keuze in vakken, minors en masteropleidingen werd als onderscheidend en motiverend ervaren. De breedte van de opleiding was positief en ook het brede scala aan banen na de studie werd als aantrekkelijk ervaren.

Kwaliteit en betrokkenheid van docenten

Docenten werden in beide focusgroepen uitgebreid geprezen. Bachelorstudenten ervoeren docenten als flexibeler en ondersteunender dan verwacht voorafgaand aan de studie. Masterstudenten benadrukten het hoge niveau van de docenten: zij zagen echte specialisten voor de klas staan die hun vakkennis met zichtbaar enthousiasme overdroegen. Dit was een contrast met ervaringen bij andere opleidingen. Ook de docenten, die veelal vanuit eigen praktijkervaring spreken, werden in beide groepen sterk gewaardeerd. Bijzondere ervaringen zoals een psychiater die twee cliënten liet spreken tijdens een college, of een interview met een praktijkprofessional in het vak Perspectief op Carrièreplanning (POCP), werden als indrukwekkend en leerzaam beschouwd.

“We hebben leuke docenten, die inhoudelijk goed zijn, maar ook erg behulpzaam.”

Interactief en activerend onderwijs

De werkgroepen werden in beide focusgroepen als interactief en activerend ervaren. Studenten gaven aan dit één van de meest sterke punten te vinden. Bachelorstudenten noemden debatteren, presenteren, interventies bedenken en lessen voorbereiden als waardevolle werkvormen.

Masterstudenten signaleerden wel dat de bacheloropleiding soms nog te 'schools' aanvoelde, waarbij de werkgroepbegeleider het woord voerde en studenten daarna aan het werk gingen. Bovendien gaven ze aan dat de master meer ruimte geeft voor samenwerking en gezamenlijke voorbereiding. Dit suggereert dat er een geleidelijke opbouw zit in hoe activerend en interactief het onderwijs is.

Begeleiding en ondersteuning

Studenten in beide focusgroepen waardeerden de beschikbare begeleiding, maar masterstudenten gingen hier concreter op in. Zij noemden het tutoraat, POCP en de loopbaanbegeleider als bijzonder waardevol. Eén student gaf aan dat een gesprek met de loopbaanbegeleider hem hielp inzien welke masterrichting bij hem paste. Bachelorstudenten waardeerden de beschikbaarheid van hulp voor tentamens en de heldere beoordelingsstructuur.

Praktische organisatie van de studie

In beide focusgroepen waren studenten positief over de praktische opzet van de opleiding. De studie is goed te combineren met andere bezigheden, mede door het overzichtelijke rooster en het relatief beperkte aantal contacturen. Masterstudenten noemden specifiek de onderwijsvrije maand januari, de vier blokken per jaar en de uniforme studiebelasting van 5 EC per vak als prettige en overzichtelijke structuur.

“De studie is goed te combineren met werk en activiteiten bij een studentenvereniging.”

Specifieke keuze voor Leiden

De keuze voor Leiden werd in beide focusgroepen sterk bepaald door een combinatie van geografische ligging, reputatie en praktische overwegingen. Studenten noemden Leiden als een goede middenweg: niet te ver van huis, maar toch een andere stad dan waar ze vandaan kwamen. De studenten gaven ook aan dat anderen die tijdens open dagen rondliepen op de faculteit ook erg op hen leken. De faculteit ligt vlak bij het station, alles is met de fiets te doen in de stad en Leiden ligt dicht bij het strand. De hoge ranking en goede reputatie van de Universiteit Leiden werden erkend, maar niet door iedereen als doorslaggevend ervaren. De flexibiliteit van de toelatingsprocedure – bijvoorbeeld voor studenten met een HBO-propedeuse – werd door bachelorstudenten als een voordeel gezien ten opzichte van andere universiteiten. Masterstudenten noemden ook de keuzeruimte en het brede aanbod van masteropleidingen als redenen om voor Leiden te kiezen.

“Leiden is een leuke stad en de faculteit is goed bereikbaar.”

Barrières: wat studenten als minder positief ervaren

Onduidelijkheid over toelating en vervolg

De bachelorstudenten gaven aan dat ze pas een week voor de deadline voor het inschrijven voor andere studies te horen kregen dat ze toegelaten waren. Ze zouden het fijn hebben gevonden als ze hier eerder over werden geïnformeerd. Zowel bachelor- als masterstudenten ervaarden een gebrek aan transparantie over toelatingseisen en vervolgmogelijkheden. Studenten gaven aan dit één van de grootste barrières te vinden. Bachelorstudenten noemden onverwachte vereisten voor specialisatievakken (propedeuse vereist) en onduidelijkheid over de beschikbaarheid van GZ-opleidingsplekken als minder positief. Masterstudenten vulden dit aan met ervaringen rondom de toelating tot masters: cruciale vakken die bepaalde masterspecialisaties toegankelijk maken, werden onvoldoende gecommuniceerd. Eén student had hierdoor een masteropleiding niet kunnen volgen. Masterstudenten gaven ook aan dat overstappen naar een masteropleiding aan andere universiteiten moeilijker bleek dan verwacht. De algemene boodschap is dat de consequenties van vakkeuzes beter en vroeger gecommuniceerd moeten worden.

“Het is goed om eerder informatie te geven over de implicaties van keuzes die je kunt maken op toelating tot de Masterprogramma's.”

Kwaliteitsverschillen in onderwijs

Hoewel docenten over het algemeen positief werden beoordeeld, noemden studenten ook enkele kanttekeningen. Bachelorstudenten ervaarden sommige hoorcolleges als minder goed: docenten die te langzaam spreken of hun slides voorlezen. De nadruk op meerkeuzetoetsing werd als minder positief beoordeeld, omdat kennis hierdoor meer herkend dan beheerst wordt. Masterstudenten noemden het gevoel van anonimiteit in de bacheloropleiding als een barrière: één student ervoer de opleiding als grootschalig en onpersoonlijk, met name in het begin en bij het honours-programma. Het is goed om te weten dat de bachelorstudenten juist het tegenovergestelde zeiden: ze vonden juist dat het onderwijs als kleinschalig aanvoelde, er daardoor veel contact was met medestudenten, en er voldoende hulp en begeleiding was, ook al starten er veel studenten tegelijk in het eerste jaar.

Theorie versus praktijk

Beide focusgroepen signaleerden een spanning tussen de theoretische nadruk van de opleiding en de behoefte aan praktijkgerichtheid. Aan de ene kant werd de focus op theorie positief beoordeeld (Leiden wordt gezien als een traditionele universiteit met een focus op onderzoek en theorie). Aan de andere kant gaven Bachelorstudenten aan dat theorieën en modellen soms te abstract worden aangeboden, zonder voldoende aandacht voor de toepasbaarheid ervan. Masterstudenten bevestigden dit: een student merkte op dat in de bacheloropleiding te weinig aandacht is voor gespreksvaardigheden, wat later consequenties bleek te hebben voor toelating tot een masterprogramma.

Scriptiebegeleiding en eigen keuze

Masterstudenten noemden het ontbreken van eigen keuze in het bachelorscriptieonderzoek als een gemis: studenten worden ingedeeld bij een onderzoek in plaats van zelf een onderwerp te kiezen. Dit werd als demotiverend en een gemiste kans voor het creëren van eigenaarschap ervaren.

Overige aandachtspunten

Studenten in beide focusgroepen noemden het toenemende gebruik van AI als een aandachtspunt waarvoor in hun ogen nog onvoldoende beleid is. De verwachting van 26 uur zelfstudie per week schrikt mensen af, dus de studenten raadden aan hier niet te veel nadruk op te leggen op de open dagen. Studenten gaven aan dit één van de grootste barrières te vinden. Het wordt ook gezien als tegenstrijdig met de soms lage ervaren studielast. Studenten gaven aan dat ze deze zelfstandigheid en flexibiliteit binnen de studie als positief ervaren. Masterstudenten noemden ook beperkte studieplekken als aandachtspunt, al zijn deze uitgebreid met de nieuwe inrichting van de bibliotheek.

“Het is niet handig om op open dagen de verwachting te scheppen dat studenten 26 uur per week zelfstudie hebben.”

3. Toekomstperspectief

In beide focusgroepen werd gevraagd in hoeverre studenten het gevoel hebben dat de opleiding hen voorbereidt op een vervolgopleiding en op de arbeidsmarkt. De perspectieven lopen hier enigszins uiteen: bachelorstudenten kijken vooruit, terwijl masterstudenten terugblikken op de overgang van bacheloropleiding naar masterspecialisatie en kunnen beoordelen hoe goed die voorbereiding was.

In beide groepen werd de voorbereiding via specialisatievakken positief beoordeeld. Bachelorstudenten ervaarden deze vakken als een goede opstap naar de masterspecialisatie; masterstudenten bevestigden dat ze de aansluiting op de masterspecialisatie over het algemeen als soepel hebben ervaren. Praktijkgerichte elementen (zoals de gastlessen in specialisatievakken, het interview met een praktijkprofessional in POCP en de loopbaanbegeleider) werden door masterstudenten als bijzonder waardevol gezien voor hun oriëntatie op de toekomst.

“Het interview met een praktijkprofessional tijdens POCP was echt heel nuttig en inzichtelijk.”

Tegelijkertijd werden ook tekortkomingen benoemd. Het ontbreken van een stage in de bacheloropleiding werd door bachelorstudenten als een gemis ervaren. Masterstudenten bevestigden dat de overgang naar de praktijk voor velen een sprong bleef: zo hadden ze gehoord van studenten die aan andere universiteiten studeerden, dat ze al meer met patiënten of acteurs gewerkt hadden, wat Leiden miste. De loopbaanoriëntatie (wat studenten precies kunnen doen na de opleiding) werd als

onvoldoende concreet ervaren. Docenten deelden soms onvoldoende hoe hun eigen werkdag er in de praktijk uitziet.

Een terugkerend punt was de onduidelijkheid over de arbeidsmarkt en vervolgopleiding. Bachelorstudenten maakten zich zorgen over het beperkte aantal GZ-plekken en de vraag of de bacheloropleiding hen kwalificeert voor klinisch werk in het buitenland. Masterstudenten onderschreven de zorg over communicatie rondom toelating tot een masterspecialisatie: de impact van vroege vakkeuzes op later doorstromen bleek pas achteraf, wat voor sommigen te laat was.

4. Imago en positionering

Studenten uit beide focusgroepen hebben een helder beeld van hoe de opleiding Psychologie aan de Universiteit Leiden zich onderscheidt van die aan andere universiteiten. De perspectieven overlappen sterk, maar masterstudenten voegen vanuit hun bredere ervaring extra nuance toe.

Wetenschappelijk, breed en traditioneel

Leiden wordt door studenten uit beide groepen sterk geassocieerd met wetenschappelijkheid, academische diepgang en een onderzoeksgerichte benadering. Dit traditionele imago van de Universiteit Leiden wordt als positief gezien (maar zie 'theorie versus praktijk' op pagina 11 voor wat nuance). Dit wordt vergeleken met universiteiten als Erasmus Rotterdam, dat als meer praktijkgericht wordt gezien, en Maastricht, waar al in de bacheloropleiding intensiever met praktijkmateriaal wordt gewerkt. De combinatie van brede oriëntatie in het eerste jaar en gerichte specialisatie later wordt als onderscheidend gezien. Masterstudenten voegden hieraan toe dat het late moment van specialiseren een bewuste en gewaardeerde keuze is: het geeft studenten de ruimte om een richting te vinden die ze niet hadden voorzien.

“Het is een brede studie, en je kunt zelfs de mogelijkheid tot veel masterspecialisaties openhouden.”

Reputatie en status

De Universiteit Leiden geniet een goede reputatie, die door beide focusgroepen werd erkend. Masterstudenten omschreven dit als de 'charme en status van de oudste universiteit van Nederland', wat hen aansprak. Tegelijk werd dit niet door iedereen als doorslaggevend beschouwd bij de keuze: de sfeer van de stad en tussen studenten, het aanbod en de praktische ligging wogen vaak zwaarder.

Veel masteropties en keuzeruimte

Het brede aanbod van masteropleidingen en de ruime keuzeruimte binnen de bacheloropleiding werden in beide groepen als sterk onderscheidend aspect gezien. De specialisatievakken vergemakkelijken de instroom in specifieke masterspecialisaties. Keuzevakken en minors, ook buiten de eigen opleiding, gaven studenten het gevoel breed te kunnen ontwikkelen.

Leiden als studentenstad

Beide groepen waren eensgezind over de aantrekkingskracht van Leiden als studentenstad: historisch, overzichtelijk, alles op de fiets en nabij het station. De sfeer en het sociale leven in Leiden werden als warmer en toegankelijker beschouwd dan in grote steden als Amsterdam. Masterstudenten plaatsten hierbij wel een kritische noot: de verenigingscultuur is sterk aanwezig in Leiden, wat als positief kan worden ervaren, maar ook kan leiden tot een gevoel van buitensluiting voor studenten die niet bij een vereniging gaan. Dit geldt zeker voor studenten die al in Leiden woonden bij aanvang van hun studie.

“Leiden is meer een studentenstad dan veel andere steden.”

5. Onderwerpen die niet ter sprake waren gekomen

Aan het einde van beide focusgroepen werd gevraagd welke onderwerpen nog niet aan bod waren gekomen maar wel relevant zijn voor de positionering van de opleiding. De studenten noemden de volgende punten, die gedeeltelijk in beide groepen terugkwamen:

Social media en online vindbaarheid

Studenten uit beide groepen gaven aan dat de online aanwezigheid van de opleiding voor verbetering vatbaar is. De Instagram-pagina van de opleiding was bij veel studenten onbekend; masterstudenten merkten op dat Leiden als enige universiteit geen TikTok heeft. Er werd gepleit voor meer video's op YouTube en Instagram, bij voorkeur met authentieke studentenverhalen. De huidige promotie is bovendien sterk gericht op internationale studenten en grotendeels in het Engels. Meer Nederlandstalig materiaal zou wenselijk zijn.

Authentiek studentencontact als promotiemiddel

Studenten uit beide groepen benadrukten de waarde van informeel contact met huidige studenten als promotiestrategie. Op open dagen werd het gesprek met studenten (ook via studieverenigingen) als geloofwaardiger en informatiever ervaren dan formele presentaties. Er werd gepleit voor het inzetten van studenten die hun eigen, eerlijke ervaringen delen.

“Informeel met studenten spreken op open dagen heeft me echt geholpen.”

Ervaringsdeskundigen en praktijkdocenten als uniek

Het feit dat docenten met eigen praktijkervaring lesgeven, werd als een sterk en onderscheidend kenmerk van de Leidse opleiding gezien. Dit wordt in de promotie onvoldoende benadrukt en verdient meer zichtbaarheid.

Mentale ondersteuning

Het aanbod van studentenpsychologen en andere vormen van mentale begeleiding werd nog belicht in de focusgroep. Studenten vonden dit relevant om te communiceren, maar plaatsten de nuancering dat hier niet te zwaar op moet worden ingezet, om stigmatisering te voorkomen.

Kwaliteit en aanpak van open dagen

Masterstudenten gaven aan dat open dagen aantrekkelijker worden als de meest inspirerende docenten en de leukste vakken worden gepresenteerd. De sfeer en de inhoud van open dagen zijn bepalend voor de eerste indruk, en die kans moet optimaal worden benut.

Conclusie focusgroepen

Op basis van de twee focusgroepen komt een consistent en helder beeld naar voren van wat de bacheloropleiding Psychologie in Leiden onderscheidt en waardevol maakt. Zowel tweedejaars als masterstudenten die de bacheloropleiding in Leiden hebben afgerond waarderen vooral de brede en flexibele opzet van de opleiding, de betrokken en deskundige docenten, en de ruime keuzeruimte die hen in staat stelt een eigen richting te vinden, ook als die richting bij aanvang nog niet duidelijk was. De combinatie van academische diepgang en een toegankelijke, warme sfeer binnen de opleiding, maar ook in de stad Leiden zelf, wordt als onderscheidend ervaren ten opzichte van andere universiteiten. Tegelijkertijd signaleren studenten verbeterpunten, met name rondom de communicatie over toelatingseisen en de consequenties van vakkeuzes, de balans tussen theorie en praktijk, en de online zichtbaarheid van de opleiding.

Studie 2 - Vragenlijst

Op basis van de inzichten uit de focusgroepen is een vragenlijst ontwikkeld om de gevonden thema's te toetsen onder een bredere groep studenten. De vragen in de vragenlijst waren geïnspireerd op de onderwerpen die in de focusgroepen naar voren kwamen, zoals de beïnvloeders bij de studiekeuze, de waardering voor verschillende aspecten van de opleiding, het toekomstperspectief en de positionering van de Universiteit Leiden ten opzichte van andere universiteiten.

Methode

1. Deelnemende studenten

Van 13 april 2026 t/m 26 april 2026 hebben we data verzameld met een online vragenlijst. Studenten werden geworven door flyers uit te delen in het Agoragebouw, door een digitale flyer te vertonen op de schermen in het gebouw, te delen in whatsapp groepen van studenten en door studenten persoonlijk te benaderen via whatsapp, op Brightspace en op sociale media, en door studenten direct aan te spreken in werkgroepen en in het Agoragebouw.

In totaal namen 120 studenten deel aan het onderzoek. Na het opschonen van de dataset — waarbij eerstejaarsstudenten, studenten die de vragenlijst niet volledig hadden afgerond, en masterstudenten die de bacheloropleiding Psychologie niet in Leiden hadden gevolgd zijn geëxcludeerd — bleven er 88 respondenten over. Van deze groep volgden 56 studenten de bacheloropleiding Psychologie en 32 studenten een masterspecialisatie Psychologie.

Bachelorstudenten

Van de bachelorstudenten bevonden 33 studenten zich in het tweede jaar en 23 in het derde jaar of hoger. Daarnaast gaven bachelorstudenten aan welke studierichting binnen de opleiding hen het meest interesseerde:

Interesse studierichting	<i>N</i>
Cognitieve psychologie	1
(Klinische) ontwikkelingspsychologie	9
Klinische psychologie	22
(Klinische) neuropsychologie	9
Sociale & organisatiepsychologie	2
Economische & consumentenpsychologie	3
Gezondheids- & medische psychologie	3
Methoden & statistiek	1
Geen voorkeur	6

Masterstudenten

Alle deelnemende masterstudenten hadden hun bacheloropleiding Psychologie aan de Universiteit Leiden behaald; studenten met een andere vooropleiding werden uitgesloten. Studenten uit de masterspecialisaties zijn in de steekproef als volgt gerepresenteerd:

Gevolgte masterspecialisatie	<i>N</i>
Applied Cognitive Psychology	2
Child and Adolescent Psychology	2
Clinical Neuropsychology	5
Clinical Psychology	5
Economic and Consumer Psychology	3
Health and Medical Psychology	7
Social and Organisational Psychology	1
Clinical and Health Psychology (research)	3
Cognitive Neuroscience (research)	3
Social and Economic Psychology (research)	1

In totaal identificeerden 12 (13.5%) studenten zich als man en 76 (85.4%) als vrouw. De gemiddelde leeftijd van de studenten was 22 jaar ($SD = 2.47$, range: 18-31 jaar).

2. Procedure

De vragenlijst is online afgenomen via het platform Qualtrics. Voor een volledig overzicht van de vragenlijst zie Bijlage 2.

1. Informatiebrief en toestemming

De vragenlijst startte met een informatiebrief waarin het doel van het onderzoek, de inclusiecriteria, het gebruik en de opslagduur van gegevens, de compensatie en de contactgegevens van de onderzoekers werden toegelicht. Studenten werden geïnformeerd dat onder hen drie VVV-bonnen van €20 zouden worden verloot. Na het lezen van deze informatie werd studenten gevraagd om toestemming te geven voor deelname en het gebruik van hun gegevens.

2. Algemene informatie

Na het geven van toestemming begonnen studenten met het invullen van algemene achtergrondvragen. Eerst werd gevraagd of zij op dat moment een bachelor- of masterprogramma Psychologie volgden.

- **Bachelorstudenten** kregen vervolgens de vraag in welk studiejaar zij zich bevonden. Eerstejaarsstudenten werden uitgesloten van deelname. Daarnaast gaven bachelorstudenten aan welke studierichting binnen de opleiding hen het meest interesseerde.

- **Masterstudenten** werd gevraagd of zij hun bacheloropleiding Psychologie aan de Universiteit Leiden of aan een andere universiteit hadden behaald, of dat zij een andere bacheloropleiding hadden gevolgd. Alleen masterstudenten die hun bacheloropleiding Psychologie aan de Universiteit Leiden hadden afgerond, vervolgden de vragenlijst. Vervolgens gaven zij aan welke masterspecialisatie zij op dat moment volgden.

Tot slot werd alle studenten gevraagd naar hun genderidentiteit en leeftijd.

3. Waardevolle associaties

In het tweede onderdeel werd studenten een open vraag voorgelegd: *“Wat vind je waardevol aan de bachelor Psychologie in Leiden? Noem maximaal twee aspecten.”* Hiermee werd beoogd om spontane associaties en kernwaarden van de bacheloropleiding te inventariseren.

4. Motieven

Om te onderzoeken welke elementen van de bacheloropleiding Psychologie in Leiden door ouderejaarsstudenten als waardevol worden ervaren, zijn verschillende thema's bevroegd. Dit onderdeel bestond uit een reeks stellingen over de bacheloropleiding Psychologie in Leiden, verdeeld over verschillende thema's:

- inhoud en opzet van de opleiding,
- ontwikkeling en vaardigheden,
- toekomst en arbeidsmarkt,
- samenwerking en leeromgeving,
- studielast,
- docenten en begeleiding,
- de stad en de Universiteit Leiden.

Studenten gaven op een 7-puntsschaal (1 = helemaal oneens, 7 = helemaal eens) aan in welke mate zij het eens waren met elke stelling. In de vragenlijst is bewust gekozen om uitsluitend de motieven van studenten te bevragen en niet de barrières die zij mogelijk ervaren binnen de bacheloropleiding. Deze focus sluit het beste aan bij onze onderzoeksvraag, waarin centraal staat welke aspecten studenten als waardevol beschouwen.

5. Toekomstperspectief

Afhankelijk van het gevolgde programma kregen studenten een van twee sets stellingen te zien.

- **Bachelorstudenten** beoordeelden in welke mate de bacheloropleiding hen voorbereidt op een masterspecialisatie, de arbeidsmarkt en professionele vaardigheden, en of de opleiding voldoende mogelijkheden biedt voor loopbaanadvies en praktijkervaring.
- **Masterstudenten** reflecteerden op hun eerdere bacheloropleiding en beoordeelden in welke mate deze hen had voorbereid op hun masterspecialisatie, de arbeidsmarkt en professionele ontwikkeling.

Daarnaast werd studenten gevraagd welke specifieke ervaringen binnen de bacheloropleiding volgens hen het meest hadden bijgedragen aan hun toekomstperspectief (bijv. onderzoekspractica, POCP, gesprekken met docenten).

6. Imago en positionering

In dit onderdeel beoordeelden studenten een reeks stellingen over het imago en de positionering van de bacheloropleiding Psychologie in Leiden ten opzichte van andere universiteiten. Hierbij werd onder meer gevraagd naar de uniciteit, wetenschappelijkheid, breedte en reputatie van de opleiding. Ook gaven studenten een algemeen rapportcijfer voor de bacheloropleiding.

7. Quote

Studenten kregen vervolgens een open vraag waarin zij een overtuigende boodschap moesten formuleren voor diens nichtje/buurjongen die twijfelt over het kiezen van de bacheloropleiding Psychologie in Leiden. Zij maakten de zin af: *“Als ik jou was zou ik voor Psychologie in Leiden kiezen, omdat...”*

8. VVV-bon

Studenten die wilden deelnemen aan de verloting van de VVV-bonnen konden hun e-mailadres achterlaten. Zij werden geïnformeerd dat de winnaars binnen een week na afloop van het onderzoek bericht zouden ontvangen en dat alle e-mailadressen daarna zouden worden verwijderd.

9. Debriefing

Tot slot ontvingen studenten een debriefing waarin het doel van het onderzoek uitgebreider werd toegelicht.

Resultaten

3. Waardevolle associaties

De open antwoorden op het afmaken van de volgende zin: *“Wat vind je waardevol aan de bachelor Psychologie in Leiden?”* laten zien dat studenten de volgende thema's waardevol vinden aan de opleiding: de brede opzet van de opleiding, de keuzevrijheid binnen het programma en de kwaliteit van docenten en onderwijs. Daarnaast worden ook de specialisatiemogelijkheden, aandacht voor onderzoek en academische vaardigheden, begeleiding binnen de universiteit, goede docenten, en contact met medestudenten genoemd.

De wordcloud in Figuur 1 laat in één oogopslag zien welke elementen studenten het meest benadrukken: een brede en flexibele opleiding, kwalitatief sterk onderwijs en docenten, mogelijkheid tot specialisatie en een fijne leeromgeving.

Figuur 1. Wordcloud van thema's die studenten waardevol vinden aan de bacheloropleiding Psychologie in Leiden.

We hebben een heleboel bruikbare quotes verzameld, te veel om in dit hoofdstuk op te nemen - zie Bijlage 3 voor een volledig overzicht van alle antwoorden. Ter illustratie een paar voorbeelden:

"Je krijgt een breed beeld van alle richtingen binnen de psychologie en er is ook voldoende keuzeruimte om zelf in te vullen."

"Je maakt kennis met allerlei aspecten van psychologie, in de breedste zin van het woord."

"De studie biedt je enorme variatie aan velden binnen psychologie, al in het eerste jaar."

"De gepassioneerde benaderbare lecturers en werkgroep docenten. De hoeveelheid keuzevrijheid in het 2e en 3e jaar"

"De interactieve werkgroepen, alle gebieden binnen de psychologie komen aan bod, gezellige mentor- en tutorgroepjes, bevorderen van persoonlijke groei, de studievereniging."

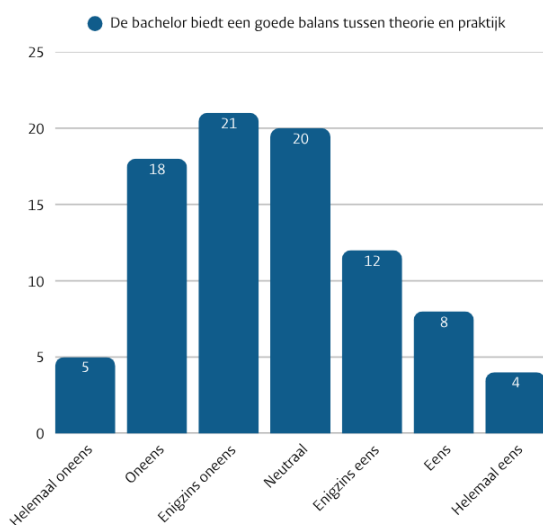
4. Motieven

De scores op de verschillende stellingen laten zien dat studenten over het algemeen positief zijn over de bacheloropleiding Psychologie in Leiden, met een gemiddelde score over alle stellingen van $M = 5.09$ op een 7-puntsschaal (1 = helemaal oneens, 7 = helemaal eens).

Inhoud en opzet van de opleiding

De waardering voor de inhoud en opzet van de opleiding was overwegend positief. Studenten vonden het vooral waardevol dat je met de bacheloropleiding veel richtingen op kan ($M = 6.19$, $SD = 0.79$) en dat je veel leert over menselijk gedrag ($M = 6.32$, $SD = 0.74$). Deze twee aspecten behoorden tot de hoogst gewaardeerde binnen dit thema.

De balans tussen theorie en praktijk werd aanzienlijk lager beoordeeld ($M = 3.64$, $SD = 1.54$). De relatief hoge standaarddeviatie wijst op uiteenlopende ervaringen: sommige studenten zijn het (enigszins) eens over dat de bacheloropleiding een goede balans biedt tussen theorie en praktijk, terwijl het overgrote deel dit duidelijk minder ervaart. Figuur 2 geeft de verdeling in antwoorden weer.

Figuur 2. Verdeling in antwoorden.

Bachelorstudenten geven hierbij een iets hogere score ($M = 3.89$, $SD = 1.49$), dan masterstudenten ($M = 3.19$, $SD = 1.55$). Voor de overige items binnen dit thema waren de verschillen tussen bachelor- en masterstudenten minimaal.

Studenten gaven daarnaast aan zich redelijk uitgedaagd te voelen door de inhoud van de bacheloropleiding ($M = 5.05$, $SD = 1.29$). Ook de interactiviteit van werkgroepen werd sterk gewaardeerd ($M = 5.84$, $SD = 0.98$). Tot slot vonden studenten het positief dat zij zich pas relatief laat in de bacheloropleiding hoeven te specialiseren ($M = 5.44$, $SD = 1.42$).

Ontwikkeling en vaardigheden

Het thema ontwikkeling en vaardigheden werd door studenten overwegend positief beoordeeld. De meeste studenten gaven aan dat de bacheloropleiding voldoende kansen biedt om zich academisch te ontwikkelen ($M = 5.74$, $SD = 0.92$). Dit aspect behoort tot het hoogst gewaardeerde binnen dit thema. Ook de mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling werden positief beoordeeld ($M = 5.21$, $SD = 1.12$). Daarnaast gaven studenten aan dat de bacheloropleiding hun kritisch denkvermogen stimuleert ($M = 5.64$, $SD = 1.08$).

Toekomst en arbeidsmarkt

De waardering voor toekomst- en arbeidsmarktperspectieven laat een gemengd beeld zien. Studenten waren het matig eens over de mate waarin de bacheloropleiding hen voorbereidt op de arbeidsmarkt ($M = 4.15$, $SD = 1.29$). Studenten waren het vaker eens dat de bacheloropleiding veel carrièremogelijkheden biedt ($M = 5.13$, $SD = 1.31$). Dit suggereert dat studenten de opleiding zien als een goede basis voor verschillende vervolgtrajecten, ondanks dat de directe arbeidsmarktvoorbereiding minder sterk wordt ervaren. Studenten waren het meest eens over de stelling dat de maatschappelijke impact die zij met de opleiding kunnen maken hen aanspreekt ($M = 5.50$, $SD = 1.21$). Deze relatief hoge score laat zien dat studenten het waardevol vinden dat de opleiding hen in staat stelt bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken.

Samenwerking en leeromgeving

Studenten beoordeelden de leeromgeving en samenwerking binnen de bacheloropleiding overwegend positief. Zij gaven aan dat hun medestudenten goed bij hen passen ($M = 5.13$, $SD = 1.31$) en dat zij gemakkelijk met hen contact kunnen leggen ($M = 5.06$, $SD = 1.41$). Ook gaven veel studenten aan dat samenwerking met medestudenten bijdraagt aan hun leerervaring ($M = 5.20$, $SD = 1.33$).

Daarnaast werd de leeromgeving als veilig beoordeeld ($M = 5.98$, $SD = 0.81$), wat de hoogste score binnen dit thema is. De inclusiviteit van de leeromgeving werd eveneens door veel studenten hoog gescoord ($M = 5.62$, $SD = 1.29$).

Studielast

Studenten beoordeelden de studielast overwegend positief. Zij vonden dat de bacheloropleiding goed te combineren is met andere activiteiten, zoals werk, sport of een tweede studie ($M = 5.66$, $SD = 1.24$). Ook de tevredenheid over de mate waarin de bacheloropleiding kan worden gecombineerd met andere activiteiten was hoog ($M = 5.59$, $SD = 1.28$).

Docenten en begeleiding

Studenten beoordeelden ook de docenten en begeleiding binnen de bacheloropleiding overwegend positief. Zij voelden zich ondersteund door docenten en medewerkers ($M = 5.27$, $SD = 1.11$) en vonden

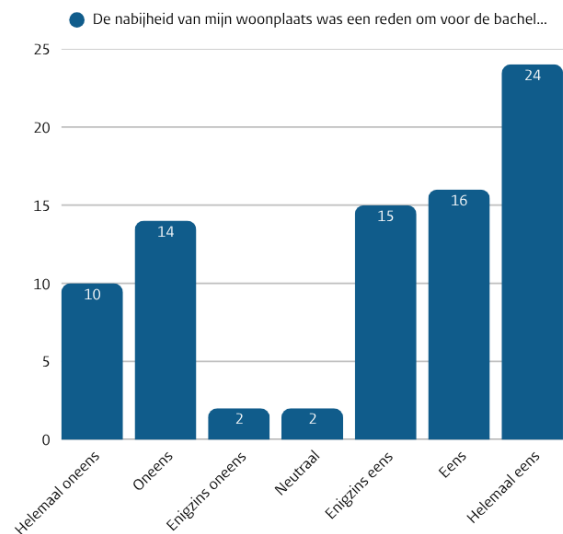
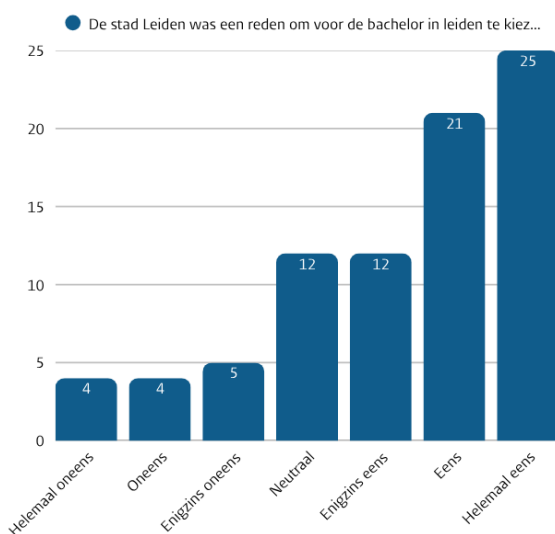
dat docenten goed lesgeven ($M = 5.40$, $SD = 0.84$). Ook vonden veel studenten dat docenten praten uit eigen praktijkervaringen ($M = 5.22$, $SD = 1.18$).

De mate van overeenstemming onder studenten was iets lager bij de stelling dat er voldoende persoonlijke aandacht binnen de bacheloropleiding is ($M = 4.37$, $SD = 1.40$), evenals de hulp die zij ervaren bij de overgang van de middelbare school naar de universiteit ($M = 4.20$, $SD = 1.46$).

Tot slot gaven studenten aan dat zij kunnen rekenen op adequate begeleiding en ondersteuning, zoals van studieadviseurs en studentpsychologen ($M = 5.04$, $SD = 1.25$).

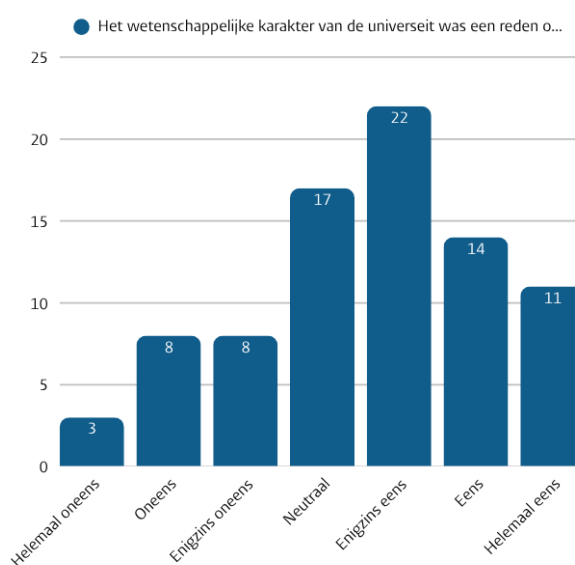
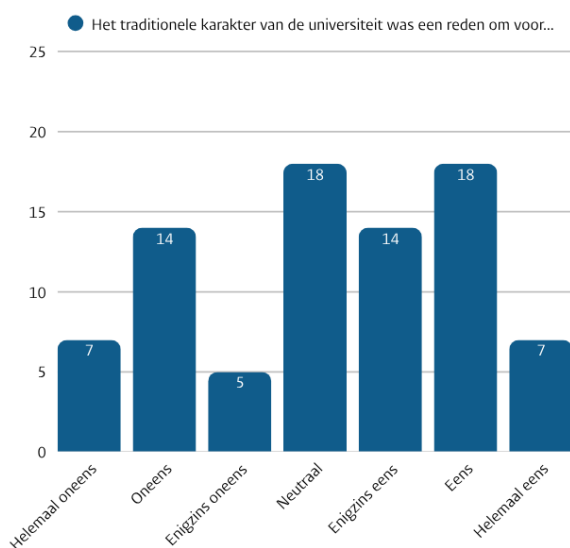
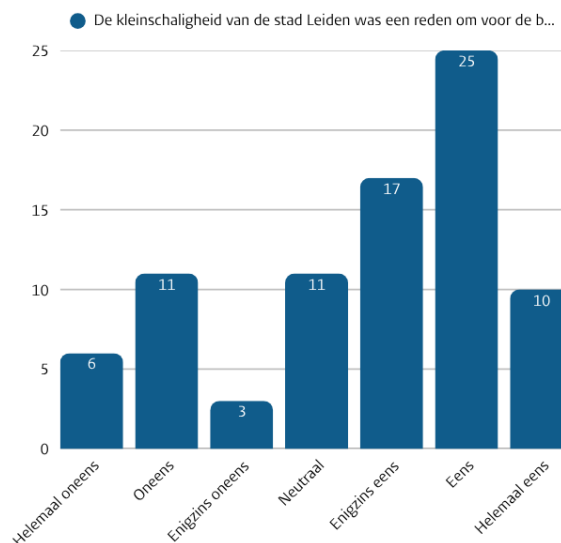
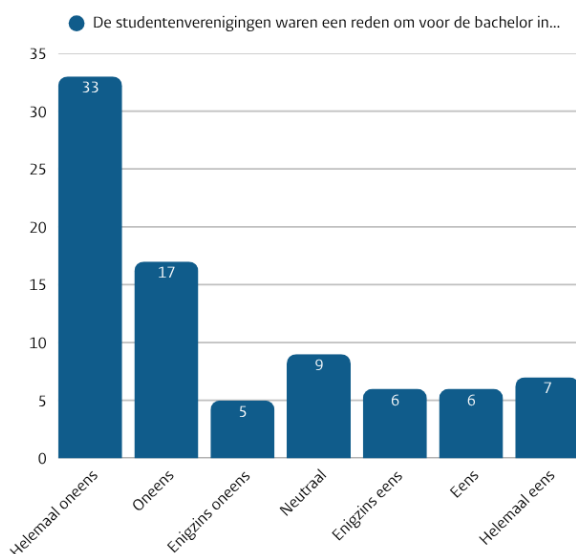
De stad en Universiteit Leiden

Binnen het thema de stad en Universiteit Leiden blijkt dat verschillende omgevings- en instellingsfactoren een rol speelden bij de keuze voor de bacheloropleiding. De stad Leiden zelf was voor veel studenten een belangrijke reden om voor de opleiding te kiezen ($M = 5.25$, $SD = 1.74$). De nabijheid van de woonplaats speelde eveneens mee, al werd dit iets minder sterk beoordeeld ($M = 4.71$, $SD = 2.21$). De relatief hoge standaarddeviaties wijzen op uiteenlopende ervaringen (en waarschijnlijk verschillen in woonplaatsen). Figuur 3 en 4 laten de verdeling in antwoorden zien.

Figuur 3 en 4. Verdeling in antwoorden.

Opvallend is dat studentenverenigingen voor de meeste studenten geen doorslaggevende factor vormde om voor de bacheloropleiding in Leiden te kiezen ($M = 2.81$, $SD = 2.05$). De kleinschaligheid van de stad speelde daarentegen een grotere rol ($M = 4.65$, $SD = 1.82$), net als het traditionele karakter ($M = 4.20$, $SD = 1.81$) en het wetenschappelijke karakter van de universiteit ($M = 4.60$, $SD = 1.62$). De relatief hoge standaarddeviaties wijzen op uiteenlopende ervaringen. Figuur 5, 6, 7 en 8 laten de verdeling in antwoorden zien.

Figuur 5, 6, 7 en 8. Verdeling in antwoorden.

Naast de stad Leiden was de goede reputatie van de bacheloropleiding Psychologie een van de meest bepalende redenen om voor Leiden te kiezen ($M = 5.18$, $SD = 1.47$).

5. Toekomstperspectief

Bachelorstudenten

Bachelorstudenten beoordelen hun toekomstperspectief vanuit de opleiding overwegend positief, al zijn er duidelijke verschillen tussen de verschillende aspecten. Studenten geven aan dat de bacheloropleiding hen goed voorbereidt op een masteropleiding ($M = 5.25$, $SD = 1.32$) en dat de specialisatiecursussen goed aansluiten op de masterprogramma's ($M = 5.13$, $SD = 1.04$). Ook ervaren zij dat het relatief goed mogelijk is om na de bacheloropleiding in Leiden een master aan een andere universiteit te volgen ($M = 4.42$, $SD = 1.42$), al ligt deze score iets lager.

De voorbereiding op de arbeidsmarkt wordt iets gematigder beoordeeld ($M = 4.27$, $SD = 1.35$). Studenten vinden wel dat de bacheloropleiding helpt bij het ontwikkelen van relevante professionele vaardigheden ($M = 4.89$, $SD = 1.32$) en dat er voldoende mogelijkheden zijn voor loopbaanadvies of begeleiding ($M = 5.09$, $SD = 1.18$).

Het minst eens zijn studenten het met de stelling dat de bacheloropleiding voldoende mogelijkheden biedt om praktijkervaring op te doen ($M = 3.05$, $SD = 1.45$), wat een duidelijk aandachtspunt vormt.

Masterstudenten

Masterstudenten kijken overwegend positief terug op hoe de bacheloropleiding hen heeft voorbereid op hun vervolgopleiding. Zij geven aan dat de bacheloropleiding hen goed heeft voorbereid op de masterspecialisatie ($M = 5.36$, $SD = 0.95$) en dat de specialisatiecursussen in de bacheloropleiding goed aansloten op hun huidige masterprogramma ($M = 5.36$, $SD = 1.28$). Daarnaast staan studenten over het algemeen relatief neutraal tegenover de stelling dat het gemakkelijk is om na de bacheloropleiding Psychologie in Leiden een master aan een andere universiteit te volgen ($M = 4.14$, $SD = 1.27$).

De voorbereiding op de arbeidsmarkt wordt door masterstudenten duidelijk minder goed beoordeeld dan door de bachelorstudenten ($M = 3.29$, $SD = 1.54$). Ook de ontwikkeling van professionele vaardigheden worden bij de masterstudenten iets lager beoordeeld dan bij de bachelorstudenten ($M = 4.32$, $SD = 1.19$). Daarnaast staan studenten over het algemeen relatief neutraal tegenover de stelling dat de bacheloropleiding voldoende mogelijkheden bood voor loopbaanadvies of begeleiding ($M = 4.11$, $SD = 1.20$).

Ook masterstudenten zijn het minst eens met de stelling dat de bacheloropleiding voldoende mogelijkheden biedt om praktijkervaring op te doen ($M = 2.21$, $SD = 1.42$), wat ook hier een duidelijk aandachtspunt vormt.

Ervaringen die bijdragen aan het toekomstperspectief

Studenten gaven aan welke onderdelen van de bacheloropleiding volgens hen het meest hebben bijgedragen aan hun toekomstperspectief, hierbij konden ze meerdere antwoorden aanvinken. Het volgen van het vak *Perspective on Career Planning (POCP)* werd het vaakst genoemd (42%), gevolgd door

voorlichtingsevenementen zoals open dagen (40.9%). Ook gesprekken met docenten speelden voor een aanzienlijk deel van de studenten een rol (29.5%). Onderzoekspractica werden door 19.3% genoemd als waardevolle bijdrage. Daarnaast gaf 12.5% aan dat geen van de genoemde opties had bijgedragen aan hun toekomstperspectief. Tenslotte gaf 13% van de studenten een ander type ervaring aan als relevant, waaronder de keuze- en specialisatievakken, gesprekken met vrienden, kennissen en de studietoelichting, (vrijwillige) stages en meeloopdagen in de praktijk.

6. Imago en positionering

Studenten beoordelen het imago en de positionering van de bacheloropleiding Psychologie in Leiden overwegend positief, al variëren de scores per aspect. De mate waarin de opleiding unieke kansen biedt ten opzichte van andere universiteiten wordt neutraal beoordeeld ($M = 4.07$, $SD = 0.95$). Ook de stelling dat de Leidse bacheloropleiding wetenschappelijker is dan andere psychologieopleidingen krijgt een vergelijkbare neutrale waardering ($M = 4.29$, $SD = 1.22$).

Studenten zijn het iets meer eens over de hoeveelheid verschillende masterspecialisaties die vanuit Leiden toegankelijk zijn ($M = 4.60$, $SD = 1.09$) en over de breedte van de opleiding in vergelijking met andere universiteiten ($M = 4.58$, $SD = 0.99$).

De stelling “Ik zou opnieuw voor de bacheloropleiding Psychologie in Leiden kiezen” krijgt met $M = 5.70$ ($SD = 1.15$) een van de hoogste score binnen dit onderzoek. Dit duidt erop dat de meerderheid van de studenten opnieuw voor de bacheloropleiding zou kiezen, wat wijst op een sterke tevredenheid met zowel de opleiding als de universiteit.

Opleidingscijfer

Studenten geven de bacheloropleiding Psychologie aan de Universiteit Leiden gemiddeld een 7.4 ($SD = 0.81$), met een minimum score van 6 en een maximum van 10. Van alle studenten geeft dus iedereen een voldoende!

7. Quotes

De open antwoorden op het afmaken van de volgende zin: “Als ik jou was zou ik voor Psychologie in Leiden kiezen, omdat...” lieten zien dat studenten de volgende thema’s als belangrijke redenen zien om voor Psychologie in Leiden te kiezen:

- **Brede opleiding met veel keuzevrijheid en specialisatiemogelijkheden.** Studenten noemen vaak dat je veel kanten van psychologie leert kennen, nog niet meteen hoeft te kiezen en later kunt verdiepen/specialiseren.
- **Goed georganiseerd en kwalitatief sterk onderwijs.** Studenten benoemen veelvoudig de goede docenten, duidelijke structuur, begeleiding, wetenschappelijke basis en academische vaardigheden.
- **Leiden als fijne, kleinschalige en gezellige studentenstad.** Studenten benoemen vaak de sfeer, de stad, kleinschaligheid, toegankelijkheid en het studentenleven.

De thema’s die bij deze vraag naar voren kwamen komen overigens vrij veel overeen met de thema’s die naar voren kwamen op de vraag wat studenten waardevol vinden aan de opleiding (waaronder de brede opzet van de opleiding en keuzenvrijheid, de kwaliteit van de docenten en het onderwijs en het contact met medestudenten).

Er zijn te veel mooie quotes om in dit hoofdstuk op te nemen - zie Bijlage 4 voor een volledig overzicht van alle antwoorden. Voorbeelden van overtuigende uitspraken op de stelling “Als ik jou was zou ik voor Psychologie in Leiden kiezen, omdat...”

“Je breed kan oriënteren maar ook snel kan specialiseren als je dat juist wilt. En het is een leuke studentenstad”

“De Universiteit is georganiseerd en biedt genoeg hulp aan. Het is een goede basis voor een vervolgmaster. De opleiding is interessant en je kan je specialiseren.”

“Het een hele diverse opleiding is, je leert veel verschillende dingen en de wetenschappelijke insteek van de studie kan je later echt een enorm voordeel mee doen!”

“Leiden is een hele gezellige stad met leuke koffietentjes en barretjes! Het is lekker kleinschalig en alles is makkelijk te vinden, daarmee

beland je niet als nieuwe student in een soort doolhof maar is alles juist heel toegankelijk!”

Conclusie Vragenlijst

De resultaten van deze vragenlijst laten zien dat ouderejaars Psychologiestudenten aan de Universiteit Leiden over het geheel genomen positief oordelen over de bacheloropleiding, met duidelijke sterke punten en enkele verbeterpunten. De waardering is breed gedragen en komt terug in zowel gesloten als open antwoorden.

- **Brede en flexibele opleiding.** Studenten waarderen vooral de brede opzet, de keuzevrijheid en de mogelijkheid om zich later te specialiseren. Zij ervaren dat de opleiding hen kennis laat maken met veel verschillende deelgebieden voordat zij een richting kiezen.
- **Kwalitatief sterk onderwijs.** Het onderwijs wordt gezien als goed georganiseerd, met betrokken docenten, een duidelijke structuur en een sterke wetenschappelijke basis. De leeromgeving wordt als veilig en inclusief ervaren, en studenten voelen zich goed ondersteund.
- **Ontwikkeling van vaardigheden.** De bacheloropleiding biedt volgens studenten ruime mogelijkheden voor academische ontwikkeling, kritisch denken en persoonlijke groei. Deze aspecten behoren tot de best gewaardeerde onderdelen van de opleiding.
- **Toekomstperspectief: sterke mastervoorbereiding, beperkte praktijkervaring.** Studenten voelen zich goed voorbereid op een masteropleiding, maar minder op de arbeidsmarkt. Vooral de beperkte mogelijkheden voor praktijkervaring vormen een terugkerend aandachtspunt.
- **Studielast en samenwerking.** De studielast wordt als werkbaar ervaren en goed te combineren met andere activiteiten. Studenten voelen zich verbonden met hun medestudenten en ervaren samenwerking als waardevol voor hun leerproces.
- **Leiden als studentenstad.** De kleinschaligheid, sfeer en toegankelijkheid van Leiden spelen een belangrijke rol in de studiekeuze. De goede reputatie van de opleiding versterkt dit beeld. Studentenverenigingen spelen hierbij echter een minder grote rol.
- **Imago en herhaalkeuze.** Het imago van de opleiding is positief: studenten zien de bacheloropleiding als breed, wetenschappelijk en goed gepositioneerd. Opvallend is dat de meerderheid van de studenten opnieuw voor de Leidse bacheloropleiding zou kiezen, wat duidt op een sterke positieve evaluatie van hun studiekeuze.

Aanbevelingen vanuit studenten

In open antwoorden noemen studenten vooral drie redenen om de opleiding aan anderen aan te raden:

1. de brede opleiding met veel keuzevrijheid,
2. het kwalitatief sterke onderwijs,
3. Leiden als prettige studentenstad.

Bijlage 1 – Gespreksleidraad focusgroepen

0. Opening (11:10 – 11:15, 5 min)

Doel: sfeer zetten, verwachtingen duidelijk maken, regels toelichten.

1. **Welkom & introductie onderzoeksteam**
2. **Doel van het onderzoek uitleggen**
 - Doel van dit gesprek is om te begrijpen welke onderdelen van de bacheloropleiding Psychologie in Leiden voor jullie waardevol zijn (geweest), en welke elementen we kunnen communiceren naar aankomende studenten.
 - Wij komen graag te weten wat wij, als opleiding Psychologie van de Universiteit Leiden, te bieden hebben en hoe studenten hierover denken; om op die manier meer studenten te werven.
 - De inzichten zullen gebruikt worden voor bijvoorbeeld de website en de presentaties tijdens de Open Dag.
3. **Hoe gaat dit in zijn werk?** We gaan dit doen aan de hand van verschillende opdrachten en groepsgesprekken.
4. **“Regels”:**
 - Veilige sfeer! Iedereen mag spreken en heeft respect voor elkaar.
 - Alles is vertrouwelijk
 - Eerlijkheid wordt gewaardeerd en er zijn geen goede/foute antwoorden – kritisch zijn is juist fijn!
 - Elkaar aanvullen is juist goed, fijn als er een gesprek ontstaat
 - Als je iets niet begrijpt, stel een vraag

Is dit voor iedereen helder en goed? Is het voor iedereen in orde als we het gesprek opnemen? Dit zal alleen voor intern gebruik zijn.

1. Kennismaken (13:15 - 13:30) – 15 min

Waardes (10 min)

Aanpak:

1. Studenten kiezen 1 of 2 waardes die zij belangrijk vinden/bij hen passen.
2. Gespreksleider stelt zich voor aan de hand van de waarde, hierna volgen de studenten. We gaan het rondje af, maar stellen geen vragen.

Interessekaart (5 min)

Aanpak:

1. Studenten krijgen allemaal een hand-out met de deelgebieden binnen de psychologie

2. Studenten worden gevraagd aan te geven welk deelgebied ze op dit moment volgen. En de rest te nummeren op basis van hun interesse. Als ze niet weten wat het deelgebied inhoudt, dan kunnen ze het buiten beschouwing laten. Studenten leveren hand-out in bij de notulist.

2. Beïnvloeders van de studiekeuze (13:30 – 13:40) – 10 min

“Situatieschets: een jaar/paar jaar geleden was je middelbare scholier en stond je voor de keuze welke studie je wilde gaan doen. Denk terug aan de periode waarin je met je studiekeuze bezig was.”

Aanpak:

1. Schrijf in stilte op de post-its op wat hierbij de doorslag heeft gegeven. Mogen ook meerdere dingen zijn.
2. Groepsgesprek! We bespreken de belangrijkste factoren van de studenten
3. Welke factoren hebben jullie het meest beïnvloed? **Plak bij de twee belangrijkste factoren een sticker**

Doorvragen:

- *Waarom was dit zo'n belangrijke factor?*
- *Interessant! Kan je daar meer over vertellen?*
- *Kan je een voorbeeld geven?*
- *Wat maakt dat je je zo voelt?*

Eigen lijst: Open Dag, Proefstuderen, Meeloopdag, website, social media, vrienden/kennissen, mentoren/docenten op de middelbare school, evenementen op middelbare school, e-mail, studiekeuzetest, bezoek aan de stad

3. Motieven & barrières (13:40 – 14:05) - 25 min

Motieven (15 min)

“Jullie zijn nu een tijdje/aantal jaar bezig met de opleiding Psychologie in Leiden. Welke elementen van de opleiding Psychologie in Leiden vind je waardevol?”

Aanpak:

1. Studenten schrijven in stilte hun antwoorden op losse post-its. Alles kan, denk breed
2. Groepsgesprek (post-it's opplakken, categoriseren en toelichten. Doorvragen; hadden andere dit ook? Herkennen anderen dit?)
3. Afsluitende vraag: Welk van deze redenen is het meest waardevol? **Bij 1/2 post-its een sticker plakken, mag ook bij een post-it van een ander**

Doorvragen:

- *Waarom vind je dat zo leuk (eigen interesses)?*

- *Wat bedoel je met...*
- *Interessant! Kan je daar meer over vertellen?*
- *Kan je een voorbeeld geven?*
- *Wat maakt dat je je zo voelt?*
- *Ik begrijp het niet helemaal. Kan je het uitleggen?*

Eigen lijst: brede opleiding, wat je ermee kan doen, persoonlijke ontwikkeling, maatschappelijke impact, mogelijkheid om in de klinische sector te werken, maatschappelijke impact, inhoudelijke kwaliteit, actualiteit, specifieke vakken.

Barrières (10 min)

“Welke elementen van de opleiding Psychologie in Leiden staan je minder aan? Zijn er zorgen of twijfels die je bij de opleiding hebt? Kritisch zijn is juist fijn!”

Aanpak:

1. Studenten schrijven in stilte hun antwoorden op losse post-its.
2. Groepsgesprek (post-it's opplakken, categoriseren en toelichten. Doorvragen; hadden andere dit ook? Herkennen anderen dit?)
3. Afsluitende vraag: Welk van deze zorgen/twijfels hebben de grootste invloed? **Bij 1/2 onderdelen een sticker plaatsen**

Doorvragen:

- *Waar kwam deze zorg of twijfel vandaan?*
- *Heb je iets gedaan om deze zorg/twijfel te verminderen (bijvoorbeeld door informatie op te zoeken)?*
- *Wat hadden wij als universiteit kunnen doen om deze zorg of twijfels weg te nemen?*

Eigen lijst: baankansen, moeilijkheidsgraad, statistiek, 'te breed', focus op klinisch, onzekerheid over persoonlijke vaardigheden, te theoretisch, concurrentie bij de toelating, grote opleiding (weinig persoonlijke aandacht), baankansen.

Pizza pauze (14:05 – 14:20) – 15 min

4. Toekomstperspectief (14:20 – 14:35) – 15 min

Als je kijkt naar jouw toekomst na deze opleiding: welk beeld heb je daar nu bij, en welke momenten of ervaringen binnen de opleiding hebben dat beeld het meest beïnvloed?

Aanpak:

1. Studenten schrijven in stilte hun antwoorden op losse post-its.
2. Groepsgesprek (post-it's opplakken, categoriseren en toelichten. Doorvragen; hadden andere dit ook? Herkennen anderen dit?)

3. Afsluitende vraag: Welk van deze momenten of ervaringen waarin hierin doorslaggevend? **Bij 1/2 onderdelen een sticker plaatsen**

Doorvragen:

- *Welke vakken of ervaringen hebben echt verschil gemaakt in hoe je naar psychologie kijkt?" (Bijv. POCP, onderzoekspractica, stages)*
- *In hoeverre voel je je voorbereid op een masteropleiding?*
- *In hoeverre voel je je voorbereid op de arbeidsmarkt?*
- *Wat zou helpen om je sterker voorbereid te voelen?*

5. Imago en positionering (14:35 – 14:55) – 20 min

Onderscheid met andere opleidingen (10 min)

Situatie: je hebt voor Psychologie in Leiden gekozen, maar je hebt vast ook andere opleidingen en universiteiten overwogen. Wat onderscheid Psychologie in Leiden t.o.v. andere psychologieopleidingen in Nederland?

Aanpak:

1. Studenten schrijven in stilte hun antwoorden op losse post-its.
2. Groepsgesprek (post-it's opplakken, categoriseren en toelichten. Doorvragen; hadden andere dit ook? Herkennen anderen dit?)
3. Afsluitende vraag: Welk van deze momenten of ervaringen waarin hierin doorslaggevend? **Bij 1/2 onderdelen een sticker plaatsen**

Doorvragen:

- *"Welke universiteiten heb je nog meer overwogen?"*
- *"Wat vond je daar aantrekkelijk(er)?"*
- *"Wat vond je juist onderscheidend aan Leiden?"*
- *"Wat is volgens jou typisch voor Psychologie in Leiden?"*

Aanraden aan toekomstige studiekeizers (10 min)

Situatie: je nichtje/buurjongen overweegt om Psychologie in Leiden te studeren. Diegene twijfelt en jij wilt diegene overtuigen. Maak de volgende stelling af: "Als ik jou was zou ik voor Psychologie in Leiden kiezen, omdat..."

Aanpak:

1. Studenten schrijven in stilte hun antwoorden op losse post-its.
2. Groepsgesprek (post-it's opplakken, categoriseren en toelichten).

6. Reflectie (14:55 – 15:00) - 5 min

Zijn er nog elementen die we niet hebben uitgevraagd, waarvan jij denkt dat deze wél relevant zijn bij de werving van nieuwe studenten voor de opleiding Psychologie in Leiden?

Doorvragen:

- *“Welke elementen van de opleiding zouden jullie actief aanbevelen aan nieuwe studenten?”*
- *“Wat moeten we veel duidelijker communiceren dan nu?”*
- *“Welke misverstanden bestaan er volgens jullie onder aankomende studenten?”*
- *“Wat zou het verhaal op de Open Dag écht sterker maken?”*

7. Afsluiting (3 min)

- Bedanken voor bijdrage
- Uitleg over vervolg (analyse → survey → terugkoppeling)
- Eventueel: deelnemers mogen nog laatste inzichten delen

Bijlage 2 – Vragenlijst

[0. Informatiebrief]

Informatiebrief voor deelnemers

Wat studenten waardevol vinden aan de opleiding Psychologie in Leiden.

Beste deelnemer,

Je wordt uitgenodigd om deel te nemen aan een wetenschappelijke studie. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door dr. Gert-Jan Lelieveld en Vera Hilgevoord (MSc.) van de Faculteit der Sociale en Gedragswetenschappen van de Universiteit Leiden en is goedgekeurd door de Ethics Committee Psychology (ECP) van de Universiteit Leiden (2026-03-05-G. Lelieveld-V2-6623).

Doel van het onderzoek

Dit onderzoek richt zich op wat studenten waardevol vinden aan de opleiding Psychologie in Leiden. We zullen je een vragenlijst voorleggen met verschillende vragen.

Deelname

Deelname aan dit onderzoek is volledig vrijwillig. Dit betekent dat je op ieder moment en zonder uitleg kunt stoppen. Dit heeft geen enkele nadelige consequentie voor jou. Wanneer je echter voortijdig stopt, kunnen wij je niet compenseren voor de tijd die je hebt geïnvesteerd.

Om deel te kunnen nemen, moet je aan de volgende inclusiecriteria voldoen:

- Je bent minimaal 18 jaar oud.
- Je bent een psychologiestudent (bachelor of master) aan de universiteit Leiden.
- Als je een master student bent, heb je de bachelor psychologie in Leiden afgerond.

Wanneer je niet aan één of meer van deze criteria voldoet, hoef je niet te vermelden aan welke. Je kunt simpelweg de pagina sluiten om het onderzoek te verlaten.

Procedure

Je gegevens worden verzameld via Qualtrics, een online enquêtetool. We zullen je een vragenlijst voorleggen waarin we vragen wat je waardevol vindt aan de opleiding Psychologie in Leiden. Het gehele onderzoek duurt ongeveer 10 minuten.

Compensatie

Onder de deelnemers verloten we 3 VVV-bonnen van elk 20 euro. Drie deelnemers maken kans op deze bon. Als je mee wil doen aan de loting, vragen we je **aan het einde van de vragenlijst** je e-mailadres achter te laten, zodat we contact met je op kunnen nemen als je gewonnen hebt. We nemen binnen een

week na het eind van het onderzoek contact op met je als je de VVV-bon gewonnen hebt. Daarna zullen we de e-mailadressen van alle deelnemers verwijderen.

Vertrouwelijkheid en privacy

Alle door jou ingevulde gegevens worden strikt vertrouwelijk behandeld.

Hoe beschermen wij uw privacy?

Om jouw privacy te beschermen worden uw gegevens gecodeerd opgeslagen, verwerkt en gepubliceerd. Dit betekent dat jouw data wordt gekoppeld aan een code in plaats van aan identificeerbare persoonlijke gegevens, zodat niemand de data aan jou kan koppelen. De sleutel die deze code kan ontcijferen wordt bewaard op een fysiek afgesloten of met een wachtwoord beveiligde locatie, toegankelijk alleen voor de betrokken onderzoeker(s).

Jouw gegevens worden minimaal 10 jaar bewaard. In het kader van transparantie en open wetenschap worden uw geanonimiseerde/geïdentificeerde gegevens beschikbaar gesteld aan andere geïnteresseerde onderzoekers via toegankelijke datarepositories.

Kun je je toestemming voor het gebruik van je gegevens intrekken?

Je kan je toestemming voor het gebruik, de opslag en publicatie van je gegevens tot twee weken na deelname intrekken.

Voor meer informatie over privacy en je rechten kunt u de Europese privacywetgeving raadplegen: de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Contactinformatie

Als je vragen heeft vóór of na je deelname, kun je contact opnemen met de hoofdonderzoeker:

Gert-Jan Lelieveld – lelieveldgj@fsw.leidenuniv.nl

Je kunt ook contact opnemen met de (hoofd)onderzoeker als u een klacht heeft. Wilt u dit liever niet, dan kun je je wenden tot het **Contactpunt voor onderzoeksdeelnemers** van de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Universiteit Leiden:

Contactpuntparticipanten@fsw.leidenuniv.nl

Voor vragen of klachten over je privacy of de verwerking van je persoonsgegevens kun je contact opnemen met de **privacy officer van de Universiteit Leiden**:

privacy@bb.leidenuniv.nl

[0. Toestemming]

Toestemmingformulier voor deelnemers

Ik ben gevraagd toestemming te geven om deel te nemen aan het onderzoek “Wat vinden studenten psychologie in Leiden waardevol aan de opleiding”. Hierbij verklaar ik het volgende:

- Ik heb de informatiebrief gelezen
 - Ik heb de mogelijkheid gehad om vragen te stellen. Als ik vragen had, zijn deze naar tevredenheid beantwoord.
 - Ik heb voldoende tijd gehad om te beslissen of ik wil deelnemen.
 - Ik weet bij wie ik terecht kan in geval van klachten.
 - Ik weet dat deelname vrijwillig is. Ik weet ook dat ik op elk moment kan besluiten om niet (verder) deel te nemen aan het onderzoek. Ik hoef hiervoor geen reden te geven, en stoppen heeft geen negatieve gevolgen voor mij. Ik begrijp dat ik geen vergoeding ontvang voor mijn tijdsinvestering als ik het onderzoek voortijdig beëindig.
 - Ik weet dat de onderzoeksgegevens veilig (geanonimiseerd) worden opgeslagen voor minimaal 10 jaar.
 - Ik begrijp dat de onderzoekers mijn anonieme onderzoeksgegevens, die niet naar mij te herleiden zijn, met andere onderzoekers mogen delen.
 - Dit is de eerste keer dat ik aan dit onderzoek deelneem.
-
- Ik geef toestemming om mijn gegevens te gebruiken voor de doeleinden die worden vermeld in de introductietekst en ik stem in met deelname aan dit onderzoek.
 - Ik kies ervoor om toch niet deel te nemen aan dit onderzoek.

[1. Algemene informatie]

Q1 Welk psychologie programma volg je op dit moment

- De bachelor Psychologie (2)
- Een master Psychologie (1)

Display this question: If Welk psychologie programma volg je op dit moment = De bachelor Psychologie

Q2 In het hoeveelste jaar van de bachelor psychologie zit je nu?

- Jaar 1 (1)
- Jaar 2 (2)
- Jaar 3 of hoger (3)

Display this question: If Welk psychologie programma volg je op dit moment = Een master Psychologie

Q3 Ik heb...

- Mijn bachelor Psychologie aan de Universiteit Leiden behaald (1)
- Mijn bachelor Psychologie aan een andere universiteit behaald (2)
- Een andere bachelor dan Psychologie behaald (3)

Display this question: If Welk psychologie programma volg je op dit moment = Een master Psychologie

Q4 Ik volg de volgende masterspecialisatie:

- Applied Cognitive Psychology (1)
- Child and Adolescent Psychology (2)
- Clinical Neuropsychology (3)
- Clinical Psychology (4)
- Economic and Consumer Psychology (5)
- Health and Medical Psychology (6)
- Methodology and Statistics in Psychology (7)
- Occupational Health Psychology (8)
- School Psychology (9)
- Social and Organisational Psychology (10)
- Clinical and Health Psychology (research) (11)
- Cognitive Neuroscience (research) (12)
- Developmental Psychology (research) (13)
- Social and Economic Psychology (research) (14)

Display this question: If Welk psychologie programma volg je op dit moment = De bachelor Psychologie

Q5 Welke studierichting binnen de opleiding Psychologie interesseert je het meest?

- Cognitieve psychologie (1)
- (Klinische) ontwikkelingspsychologie (2)
- Klinische psychologie (3)
- (Klinische) neuropsychologie (4)
- Sociale & organisatiepsychologie (5)
- Economische & consumentenpsychologie (6)
- Gezondheids- & medische psychologie (7)
- Methoden & statistiek (8)
- Ik heb geen voorkeur (9)

- Q6 Ik identificeer mij als...
- Man (1)
- Vrouw (2)
- Non-binair (3)
- Zeg ik liever niet (4)

- Anders (5) _____

Q9 Wat is je leeftijd?

[2. Associaties]

Q11 Wat vind je waardevol aan de bachelor Psychologie in Leiden? Noem maximaal twee aspecten.

[3. Motieven]

Geef aan in welke mate je het eens bent met de onderstaande stellingen over de bachelor Psychologie in Leiden. [Van 1 helemaal oneens tot 7 helemaal eens]

Inhoud en opzet van de opleiding

1. Dat je veel kanten op kan met de bachelor vind ik waardevol.
2. Ik vind het waardevol dat ik veel leer over het gedrag van mensen.
3. De bachelor biedt een goede balans tussen theorie en praktijk.
4. Ik voel me uitgedaagd door de inhoud van de bachelor.
5. Ik vind het waardevol dat de werkgroepen interactief zijn.
6. Ik vind het waardevol dat je je pas relatief laat in de bachelor hoeft te specialiseren

Ontwikkeling en vaardigheden

1. De bachelor biedt voldoende kansen om mezelf academisch te ontwikkelen.
2. De bachelor biedt voldoende kansen om mezelf persoonlijk te ontwikkelen.
3. De bachelor stimuleert mijn kritisch denkvermogen.

Toekomst en arbeidsmarkt

1. De bachelor bereidt me goed voor op de arbeidsmarkt.
2. De bachelor biedt veel carrière mogelijkheden.
3. De maatschappelijke impact die ik met deze bachelor kan maken spreekt mij aan.

Studieomgeving en samenwerking

1. Ik heb het gevoel dat de meeste medestudenten goed bij mij passen.
 2. Ik heb het gevoel dat ik makkelijk contact met medestudenten kan leggen.
 3. Samenwerking met medestudenten draagt bij aan mijn leerervaring.
 4. De bachelor biedt een veilige leeromgeving.
 5. De bachelor biedt een inclusieve leeromgeving.
- _____

Studielast

1. De bachelor is goed te combineren met andere activiteiten (bijvoorbeeld werk, sport, een andere studie).
2. Ik ben tevreden over de mate waarin ik de bachelor kan combineren met andere activiteiten.

Docenten en begeleiding

1. Ik voel me ondersteund door docenten en medewerkers binnen de opleiding.
2. Ik vind de docenten goed lesgeven.
3. Docenten praten uit eigen ervaring uit de praktijk.
4. Er is voldoende persoonlijke aandacht binnen de bachelor.
5. Je wordt veel geholpen met de overgang van de middelbare school naar de universiteit.
6. Je kunt rekenen op goede begeleiding en ondersteuning (bijvoorbeeld studieadviseurs en studentpsychologen).

De stad en Universiteit Leiden

1. De stad Leiden was een reden om voor de bachelor in Leiden te kiezen.
2. De nabijheid van mijn woonplaats was een reden om voor de bachelor in Leiden te kiezen.
3. De studentenverenigingen waren een reden om voor de bachelor in Leiden te kiezen.
4. De kleinschaligheid van de stad Leiden was een reden om voor de bachelor in Leiden te kiezen.
5. Het traditionele karakter van de universiteit was een reden om voor de bachelor in Leiden te kiezen.
6. Het wetenschappelijke karakter van de universiteit was een reden om voor de bachelor in Leiden te kiezen.
7. De goede reputatie van de bachelor Psychologie was een reden om de bachelor in Leiden te volgen.

[4. Toekomstperspectief]

Display this question: If Welk psychologie programma volg je op dit moment = De bachelor Psychologie
Q24 Geef aan in welke mate je het eens bent met de onderstaande stellingen. [Van 1 helemaal oneens tot 7 helemaal eens]

Toekomstperspectief

1. De bachelor Psychologie bereidt me goed voor op een masteropleiding.
2. De specialisatiecursussen in de bachelor Psychologie sluiten goed aan op de masterprogramma's.
3. Na de bachelor Psychologie kan ik makkelijk een master bij een andere universiteit doen.
4. De bachelor Psychologie bereidt me goed voor op de arbeidsmarkt.
5. De bachelor Psychologie helpt mij relevante professionele vaardigheden te ontwikkelen.
6. De bachelor Psychologie biedt voldoende mogelijkheden voor loopbaanadvies of begeleiding.
7. De bachelor Psychologie biedt genoeg mogelijkheden om praktijkervaring op te doen.

Display this question: If Welk psychologie programma volg je op dit moment = Een master Psychologie

Q25 Geef aan in welke mate je het eens bent met de onderstaande stellingen. [Van 1 helemaal oneens tot 7 helemaal eens]

Toekomstperspectief

1. De bachelor Psychologie heeft me goed voorbereid op mijn masteropleiding.
2. De specialisatiecursussen in de bachelor Psychologie sloten goed aan op mijn masterprogramma.
3. Na de bachelor Psychologie kon ik makkelijk een master bij een andere universiteit doen.
4. De bachelor Psychologie bereidde me goed voor op de arbeidsmarkt.
5. De bachelor Psychologie hielp mij relevante professionele vaardigheden te ontwikkelen.
6. De bachelor Psychologie bood voldoende mogelijkheden voor loopbaanadvies of begeleiding.
7. De bachelor Psychologie bood genoeg mogelijkheden om praktijkervaring op te doen.

Q26 Welke ervaringen binnen de bachelor Psychologie in Leiden hebben volgens jou het meest bijgedragen aan dit toekomstperspectief? Je kunt meerdere antwoorden kiezen.

- ☐ Onderzoekspractica (1)
- ☐ Het volgen van 'Perspective on Career Planning (POCP)' (2)
- ☐ Gesprekken met docenten (3)
- ☐ Voorlichtingsevenementen (zoals opendagen) (4)
- ☐ Anders, namelijk... (6) _____
- ☐ Geen van bovenstaande (7)

[5. Imago en positionering]

Q27 De volgende vragen gaan over het imago en de positionering van de bachelor Psychologie in Leiden. Geef aan in welke mate je het eens bent met de onderstaande stellingen. [Van 1 helemaal oneens tot 7 helemaal eens]

1. De bachelor Psychologie biedt unieke kansen die andere universiteiten niet bieden.
2. De bachelor Psychologie is wetenschappelijker dan psychologieopleidingen aan andere universiteiten.
3. De bachelor Psychologie heeft meer verschillende Masterprogramma's dan psychologieopleidingen aan andere universiteiten.
4. De bachelor Psychologie in Leiden is breder dan bij andere universiteiten.
5. Als ik zou moeten kiezen, zou ik de bachelor Psychologie in Leiden opnieuw kiezen boven andere psychologieopleidingen.

Q28 Welk cijfer zou jij de bachelor Psychologie in Leiden geven? [Slider van 1 t/m 10]

[6. Quote]

Q29 Stel je nichtje/buurjongen overweegt om de bachelor Psychologie in Leiden te studeren. Diegene twijfelt en jij wilt diegene overtuigen. Maak de volgende stelling af: “Als ik jou was zou ik voor Psychologie in Leiden kiezen, omdat...”

[7. VVV-bon]

Q28 Onder de deelnemers verloten we 3 VVV-bonnen van elk 20 euro. Drie deelnemers maken kans op deze bon. Als je mee wil doen aan de loting, vragen we je je e-mailadres achter te laten, zodat we contact met je op kunnen nemen als je gewonnen hebt. We nemen binnen een week na het eind van het onderzoek contact op met je als je de VVV-bon gewonnen hebt. Daarna zullen we de e-mailadressen van alle deelnemers verwijderen.

[8. Debriefing]

Dank je voor het deelnemen aan de studie.

We willen je nu graag wat meer vertellen over het doel van de studie.

In de komende maanden zal het Instituut Psychologie zich weer gaan richten op het werven van nieuwe studenten. Om te weten waar het promotiemateriaal voor de opleiding zich op moet richten, zijn we geïnteresseerd in wat studenten waardevol vinden aan de opleiding Psychologie in Leiden. Om deze reden hebben we in een vragenlijst uitgevraagd wat jullie motieven en barrières waren voor het studeren van psychologie in Leiden. Daarnaast wilden we weten hoe jullie dachten over jullie toekomstperspectief en over het imago van de opleiding.

Als u op basis van de bovenstaande informatie uw toestemming voor het gebruik van uw onderzoeksgegevens wilt intrekken, neem dan binnen twee weken contact op met de onderstaande onderzoeker. Als u ervoor kiest uw toestemming in te trekken, heeft dit geen enkele negatieve consequentie voor u.

Gelieve de informatie in deze debriefingbrief niet te delen met andere potentiële deelnemers, omdat deze informatie hun gedrag tijdens het onderzoek kan beïnvloeden. Als je tijdens het onderzoek hebt aangegeven dat je mee wilde doen aan de loting voor de VVV-bon van 50 euro, dan hebben we je e-mailadres gevraagd. We nemen binnen een week na het eind van het onderzoek contact op met je als je de VVV-bon gewonnen hebt. Daarna zullen we de e-mailadressen van alle deelnemers verwijderen.

Contactinformatie

Als je na deelname aan dit onderzoek vragen hebt, kun je contact opnemen met de (hoofd)onderzoeker: Gert-Jan Lelieveld – lelieveldgj@fsw.leidenuniv.nl

Je kunt ook contact opnemen met de onderzoeker als je een klacht hebt. Als je dat liever niet doet, kun je je wenden tot het Contactpunt voor onderzoeksdeelnemers van de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Universiteit Leiden: Contactpuntparticipanten@fsw.leidenuniv.nl

Als je vragen of klachten hebt over je privacy of over de verwerking van je persoonsgegevens, kunt u contact opnemen met de privacy officer van de Universiteit Leiden: privacy@bb.leidenuniv.nl.

Bijlage 3 – Antwoorden openvraag: “Wat vind je waardevol aan de bachelor Psychologie in Leiden”

In deze bijlage worden de antwoorden weergegeven op de open vraag: “Wat vind je waardevol aan de bachelor Psychologie in Leiden? Noem maximaal twee aspecten.”

Brede basis, interessante stof.
1) dat je niet de volledige 60 ec hoeft te halen voor een bindend bsa 2) dat je alle vakken mag herkansen.
1. Breed eerste jaar, zodat je van alles een beeld krijgt. Ookal vond ik sommige vakken niet leuk, ik weet wel wat elke richting inhoud. 2. Docenten zijn goed. Elk college zit goed in elkaar, leraren weten waar ze het over hebben, etc.
Veel keuzevrijheid, goede werkgroepen.
- Dat je van alles meekrijgt aan de psychologie. Dus zowel klinisch, statistiek, als vakken als geschiedenis en cognitieve psychologie. Zo breed mogelijk kader. - ik waardeer dat er focus ligt op onderzoek en schrijven van papers (tutoraat).
Kennis vergaren.
Brede introductie van verschillende richtingen binnen psychologie en fijne structuur van hoorcolleges en werkgroepen.
Brede basis en veel keuzevrijheid.
Veel kennis en expertise.
Veel keuzevrijheid.
Ik heb de IBP gedaan, en ik was altijd heel tevreden moet hoe veel aandacht werd besteed aan het worden van scientist-practioners. Dit heeft mijn beeld van psychologie verbreed.
De structuur van de studie en de kwaliteit van de lessen.
Breed vakkenpakket, meerdere specialisaties.
Veel interessante aspecten van een vak.
Veel informatie en de kans om verschillende richtingen alvast redelijk diep te gaan met de specialisatievakken. Het voelt gemoedelijk in Leiden.
Brede opleiding, minor als keuzeruimte was erg fijn.
Alle vaardigheden die je opdoet tijdens de studie en dees al gericht zijn op praktijk.
- de hoeveelheid en diversiteit keuzevakken en colleges die worden opgenomen.
Dat je al snel kan kiezen welke kant van de psychologie je op wilt gaan en dus snel kan specialiseren.
1. het is een leuke studie en wordt op een goede manier gedaan. 4 blokken per jaar en genoeg vakken om uit te kiezen. 2. De meeste docenten staan achter je en geven je goede begeleiding.
Dat studenten in het eerste jaar het hele jaar met dezelfde medestudenten in werkgroepen zitten en fijn dat er 2 onderwijsluwe perioden in het jaar zijn.
Mensen, breed, hersenen.
Studentenstad.

Hersenen, breed, mensen.
1. Aandacht voor onderzoek 2. Niveau docenten.
Geweldige docenten, kwaliteit onderwijs.
Heel breed, goede docenten.
Specialisatievakken en opgenomen hoorcolleges.
Duidelijke blokken, veel keuzemogelijkheden.
Dat het breed is en je op veel verschillende gebieden kunt oriënteren en specialiseren.
Het dekt brede interesse, kan zelf veel keuzevakken kiezen.
Veel keuzeruimte vanaf het tweede jaar om je studie in te richten; doordat lectures worden opgenomen is het goed te combineren met een bijbaan.
De keuzevrijheid en de diverse studierichtingen.
Mogelijkheid om de opleiding in het Engels te volgen en de specialisatie vakken.
Wat een brede vraag. Ik vind het waardevol dat het breed is en veel aspecten van psychologie worden aangestipt. Ik vind het brede aanbod keuzevakken waardevol.
De begeleiding vanuit de Universiteit, denk aan een tutor en studentmentor in je eerste jaar. Daarnaast de brede keuzeruimte vanaf jaar 2.
Goede mentor begeleiding, leuke docente
1) De brede opzet van het programma (elk uiterste van de psychologie wordt besproken) 2) specialisatie cursussen vanaf het tweede jaar (fijn om na brede introductie wat dieper in te gaan op gebieden die je leuk vindt).
Je kan veel vakken kiezen en de werkgroepen zijn leuk.
Ik vind het fijn dat je zelf veel keuzeruimte hebt en dat je daardoor vakken kan doen die je zelf interessant vindt.
Meerdere richtingen om je in te verdiepen.
Diverse richtingen.
Dat je vanaf je tweede jaar al enigszins invulling kan geven aan hoe je de studie invult.
Veel keuzeruimte, beste studentenstad.
Breed vakkenpakket en fijn dat er keuzevakken zijn.
Breed.
Vrije keuzeruimte en goede docenten.
De brede basis aan vakken en kennis die je in de eerste helft van de bachelor meekrijgt. De verschillende manieren waarop de kennis wordt overgebracht of geleerd kan worden.
De gepassioneerde benaderbare lecturers en werkgroep docenten. De hoeveelheid keuzevrijheid in het 2e en 3e jaar.
Interactieve werkgroepen, alle gebieden binnen de psychologie komen aan bod, gezellige mentor en tutor groepjes, bevorderen van persoonlijke groei, de studievereniging!
Vrijheid, keuzemogelijkheid.
Dat je 1,5 jaar aan keuzeruimte hebt en veel zelfstandigheid.
Interessant, leuke stad.

Dat je kennismaakt met allerlei aspecten van psychologie, in de breedste zin van het woord. Verder wordt er ook veel aandacht besteed aan statistiek op een goede manier; het wordt gelijkmatig verdeeld over 6 vakken, in tegenstelling tot pedagogische wetenschappen oid.
De docenten, curriculum.
-meer leren over jezelf -meer leren over andere mensen om je heen.
Statistiek.
Het stimuleren van kritisch denken en de wetenschappelijke nadruk.
Veel mogelijkheid om je te verdiepen in klinische onderwerpen.
1. School staat hoog aangeschreven. 2. Stad spreekt me erg aan.
Dat je verschillende aspecten van psychologie leert en dat je snel keuzevakken mag kiezen.
Het biedt je enorme variatie aan velden binnen psychologie al in het eerste jaar wat handig is om jezelf alvast mee bekend te maken. En ze focus zich ook op skills zoals wetenschappelijk schrijven en presenteren.
Veel aandacht voor research en het aanbod aan keuzevakken.
Verscheidenheid aan vakken/soorten psychologie die naar voren komen en de focus op zelfontwikkeling (met POCP en IBV bijvoorbeeld).
- kritisch leren kijken naar onderzoek en informatie, de docenten die erg gepassioneerd zijn, en dat we kunnen oefenen om onze professionele werkskills te verbeteren, ook de hoeveelheid informatie over zo een divers scala aan de verschillende disciplines binnen psychologie zijn erg waardevol.
Veel verschillende kanten.
De hulp bij opbouwen academische vaardigheden en vakken als psychodiagnostiek wat anderen unis niet hebben.
- je leert over veer verschillende gebieden die met psychologie te maken hebben zodat je met alles een keer in aanraking komt en de cursussen zitten goed in elkaar.
Studievereniging Labyrint en het contact met medestudenten.
Nadruk op statistiek en de brede keuze aan vakken en inrichting van het programma.
Super breed, interessante lessen.
Vooraf de brede perspectieven in de lecture.
De hoeveelheid keuze (specialisaties en keuzevakken) en de introductie vakken die een solide basiskennis vormen.
Er worden ontzettend veel verschillende onderwerpen behandeld, en er zijn veel verschillende leuke keuzevakken.
Je hebt in jaar 3 heel veel vrije keuzeruimte waardoor je echt je eigen interesses kan hebben.
Je krijgt een breed beeld van alle richtingen binnen de psychologie + er is ook voldoende keuzeruimte om zelf in te vullen.
Je leert heel veel over menselijk gedrag en je leert belangrijke academische en wetenschappelijke vaardigheden.
Goede theorie en aanleren van academische vaardigheden.
Breed, maar ook mogelijkheid om te specialiseren.

- Het ontwikkelen van een breed scala aan academische competenties. - Een brede introductie aan Psychologie als wetenschapsdiscipline.
Er is een goede combinatie van theorie en praktijk. De colleges en werkgroepen zijn waardevol.
Open staan voor iedereen, feedback geven.
Openheid van docenten en gelijkwaardigheid student en docent.
De brede oriëntatie.
De brede opleiding en de combinatie van theorie en praktijk.
De mogelijkheid om veel kanten op te gaan. Het mogen halen van een bsa van 45ec in je eerste jaar.
Vrijheid in roosters en vakken in het tweede jaar.
Zelfstandigheid, afwisseling, contact met studiegenoten, video's tijdens de hoorcolleges.
Het grote scala aan keuzevakken en de laagdrempelige communicatie etc. met werkgroep docenten.

Bijlage 4 – Antwoorden openvraag: “Als ik jou was zou ik voor Psychologie in Leiden kiezen, omdat...”

In deze bijlage worden de antwoorden weergegeven op de open vraag: “Stel je nichtje/buurjongen overweegt om de bachelor Psychologie in Leiden te studeren. Diegene twijfelt en jij wilt diegene overtuigen. Maak de volgende stelling af: “Als ik jou was zou ik voor Psychologie in Leiden kiezen, omdat...”

Het zeer interessant is.
Het onderwijs goed is geregeld.
Het allemaal goed geregeld is. De verzorging van het onderwijs is goed, de steun vanuit studieadviseurs etc. ook. Je kan veel verschillende vakken kiezen. De studie kost weinig tijd, dus je hebt nog genoeg tijd voor andere dingen.
Je veel keuzevrijheid hebt qua vakken.
Je veel diverse vakken hebt, focus is op de wetenschap, en dat de educatie oprecht goed is.
Ik heb geen idee hoe de bachelor op andere universiteiten is om Leiden mee te kunnen vergelijken. Als ik iemand bachelor psychologie in het algemeen zou aanraden zou daarbij het advies komen dat ze heel veel ernaast moeten doen om een kans te maken op een stage tijdens de master.
Veel verschillende richtingen van psychologie worden behandeld, de meeste docenten goed lesgeven, de structuur van hoorcolleges en werkgroepen prettig is en er heerst een fijne sfeer.
Het niet al te moeilijk is. Je hebt naast de studie nog voldoende tijd om ook nog bij een vereniging te gaan of andere leuke dingen te doen.
Het goed geregeld is en de kwaliteit van onderwijs is goed.
Er veel keuze is en dicht bij je woonplaats.
Het onderwijs van hoge kwaliteit is, de stad ontzettend uitnodigend is en je de vakken geweldig zal vinden.
Leiden een leuke kleine stad is. De universiteit is georganiseerd en biedt genoeg hulp aan. Het is een goede basis voor een vervolgmaster. De opleiding is super interessant en je hebt de mogelijkheid om te specialiseren.
Je veel verschillende facetten van de psychologie meekrijgt en via meerdere specialisatievakken verdieping kan krijgen.
De studie een uiteenlopend gebied is van allerlei verschillende kanten van psychologie.
Het een fijne, kleinschalige, inclusieve omgeving is, en de stad is erg fijn. Je voelt je veilig, en krijgt goede begeleiding. De studie is uitdagend. Het kleinschalige gemoedelijke lieve karakter van Leiden moet wel bij je passen.
Het een brede opleiding is waarmee je veel kanten op kunt en de stad Leiden erg fijn en gezellig is.
Het duidelijk is georganiseerd en er goede begeleiding daarin beschikbaar is. Bovendien is de studie breed, maar gaat ook heel specifiek in hetgeen waar je interesses vallen.
Je al snel kan specialiseren in één richting als je wilt of juist niet.

Er veel keuzevrijheid is en het curriculum goed is opgebouwd.
Het een leuke studie is, en je er veel leert.
Het onderwijs over het algemeen prima/goed is en het een leuke stad is.
Het een sterk wetenschappelijk karakter en het goede docenten heeft.
Fijne sfeer, structuur, breed.
De stad Leiden leuk is, de bachelor in Leiden breed is, het onderwijs goed is, je veel ontwikkelingsmogelijkheden hebt.
Het een superleuke opleiding is, met goed onderwijs. Bovendien kom je in een superleuke stad terecht waar je ook je persoonlijke ontwikkeling kan voortzetten :)
Leiden een leuke stad is en de hoorcolleges over het algemeen interessant zijn
Je een goede wetenschappelijke basis krijgt in een prettige omgeving.
Het onderwijs goed georganiseerd is, je veel keuzeruimte hebt en Leiden een leuke en gezellige studentenstad is.
Het een interessante studie is en een leuke studentenstad.
Het je kennis laat maken met alle gebieden van de psychologie en je nog lang keuzes open kunt houden.
Leiden echt heel leuk is.
Leiden een hele leuke studentenstad is, je binnen de opleiding veel keuzeruimte hebt om vakken te kiezen die jij leuk vindt en je hebt in tegenstelling tot bijvoorbeeld de universiteit van Rotterdam wel rubrics en richtlijnen voor werkgroepen en opdrachten wat ik zelf fijn vind.
Ik het leuk vond en je hebt redelijk veel ruimte om jezelf te ontwikkelen en je te specialiseren in een richting die je leuk vindt.
Het een hele leuke stad is.
Het een erg interessante studie is
Leiden een geweldige stad is met veel mogelijkheden en verenigingen. Ook is psychologie een leuk vakgebied waar er wel wat voor iedereen is.
Er een breed vakkenpakket is met ruimte voor eigen interesse.
Het een brede opleiding is waar je alle kanten mee op kan.
Het een leuke stad is.
Leiden is een leuke stad. Er wordt goed en gevarieerd lesgegeven waarbij een grote focus ligt op alle facetten van wetenschappelijk onderzoek.
Je veel keuzeruimte hebt en een stevige theoretische basis krijgt.
Leiden een supergezellige stad is waarbij je gemakkelijk in contact komt met jouw medestudenten, je in je eerste jaar goed begeleid wordt, je veel leert door middel van interactieve werkgroepen waar ook veel aandacht wordt besteed aan jouw persoonlijke groei en omdat de bachelor erg breed is waardoor je de ruimte krijgt om te ontdekken wat jou het meeste aanspreekt binnen de psychologie.
Je veel te weten komt over de mensen om je heen en het een brede studie is waar in je alle kanten nog op kan.
Het goed aangeschreven staat en ze veel verschillende vakken en keuzeruimte hebben.
Leiden een hele leuke stad is.

De studie erg breed is maar wel interessante verdiepende vakken heeft en de stad Leiden een leuke stad is.
Het is dichtbij en ze hebben verschillende masters die zowel klinisch als niet-klinisch zijn wat veel toekomstperspectief biedt.
Je al snel kan kiezen wat je leuk vindt.
Je kan leren over het gedrag van anderen en grotere belangrijke maatschappelijke thema's, zoals sociale media.
Er ongelooflijk enthousiaste docenten voor je klaar staan in een breed & interessant curriculum, in een leuke stad!
Het een hele diverse opleiding is, je leert veel verschillende dingen en de wetenschappelijke insteek van de studie kan je later echt een enorm voordeel mee doen! Daarnaast is Leiden een hele gezellige stad met veel leuke koffietentjes en barretjes voor jongeren! Het is lekker kleinschalig en alles is makkelijk te vinden, daarmee beland je niet als nieuwe student in een soort doolhof maar is alles juist heel toegankelijk!
Leiden een leuke en gezellige studentenstad is en dat zie je ook terug op de universiteit.
Het super veelzijdig is en omdat er leuke mensen studeren.
Het een brede studie waarbij je kennis maakt met de verschillende richtingen binnen psychologie. Maar er ook ruimte is voor specialisatie en eigen vulling.
Je goed verschillende richtingen binnen de psychologie kan ontdekken en specialiseren in wat jou het interessantste lijkt. Je leert ook heel veel waar je op moet letten als je wetenschappelijke papers leest en hoe je de statistiek hierin kan interpreteren.
Je wordt uitgedaagd op persoonlijke ontwikkeling en je goed onderzoek leert doen en wetenschappelijk denken. Ook gaat de Bachelor van heel breed scala aan vakken naar steeds meer specialisatie die jij zelf graag wil. Je kiest dus met genoeg kennis een specialisatie.
De studie inhoudelijk erg sterk is.
Het een kleinschalige school is.
Ik het echt een super fijne en informatieve opleiding vind.
Er leuke vakken worden gegeven en als je een vak wat minder leuk vindt ben je na 7 weken alweer klaar dus is dat ook niet zo erg. Het is goed geregeld en het is gewoon een leuke studie.
Het echt interessant is en docenten goede begeleiding geven.
Veel ruimte is voor persoonlijke vormgeving van het programma.
Het is een mooi stad die niet te groot of te klein is. De bachelor staat goed aangeschreven.
Er met een kritische blik wordt gekeken op wat we weten (en niet weten).
Je een brede basis krijgt en daarom goed erachter kan komen wat je het meest interesseert, bovendien is Leiden een mooie stad.
Psychologie in Leiden aangeschreven staat als een goede wetenschappelijke bachelor, en het een hele leuke stad is om student in te zijn.
Leiden een hele leuke stad is.

De studie je een breed beeld van alle richtingen van de psychologie, goed te doen is en Leiden een leuke stad is.
De manier van lesgeven heel fijn is.
Je goed je academische vaardigheden kunt ontwikkelen. Maar in de bachelor heb je erg weinig praktijk dus probeer die naast je studie te vinden in bijvoorbeeld een bijbaan.
Je breed kan oriënteren maar ook snel kan specialiseren als je dat juist wilt. En het is een leuke studentenstad
Je een brede introductie tot een interessant vakgebied krijgt waar je een fundament legt voor een breed scala aan carrière mogelijkheden. Leiden is een leuke, internationale studentstad waar je nieuwe vrienden kan maken. Aan de andere kant moet je wel aangelegd zijn om academisch leren leuk te vinden (hoorcolleges, veel leesmateriaal), en moet je bereid zijn te accepteren dat de maatschappelijke impact van psychologie/psychologisch onderzoek soms moeilijk te meten is (wat het soms arbitrair kan laten voelen). Desondanks draagt Universiteit Leiden (fsw) bij aan belangrijk onderzoek, en is het in mijn mening zeker de moeite waard om Psychologie te studeren.
Het een hele interessante studie is, waarbij je veel kanten op kan gaan (specialiseren). Een goede combinatie is van praktijk en theorie. Je kan zelf vakken kiezen en de studie is goed te combineren met werk/activiteiten.
De studie heel goed geregeld is en een fijne sfeer heeft
Het over algemeen prima geregeld is. Ze zijn niet extreem streng als het aankomt op behalen van EC in het eerste jaar, dit geeft ruimte en minder druk. Vergeet alleen niet dat er wel van je wordt verwacht dat je uiteindelijk wel alles behaald en dat de kans op studievertraging dus wel snel oploopt. Het is een hoop zelfstudie wat fijn kan zijn maar de mogelijkheid tot hulp is er ook altijd. De uitstraling van de universiteit staat goed alleen het gebouw van de sociale wetenschappen een stuk minder. (Ik weet dat de universiteitsraad hier voorlopig niet in wil investeren, maar de sociale wetenschappen is wel echt een buitenbeentje van de universiteit aan het worden. Helemaal als je het vergelijkt met faculteit Science of rechten). De specialisatie cursussen geven een beter beeld van de masters en er is een hoop keuzeruimte, wat erg fijn is.
De stad erg leuk is en het is een fijne studieplanning.
De opleiding breed is en je nog meer dan genoeg tijd hebt om te kijken wat je leuk lijkt om in te specialiseren. En omdat het dichtbij is.
Het goed te combineren is met de rest van je leven en de vakken je de mogelijkheid geven om binnen Leiden verder te studeren.
Je vrijheid hebt.
Het dichtbij is.
Het een groot scala aan keuzevakken biedt en de bachelor hele leuke mensen heeft rondlopen. De studievereniging biedt veel ondersteuning en Leiden is een toegankelijke en leuke stad om in te studeren.

Kenniscentrum
Psychologie en Economisch Gedrag